

“Проектът се осъществява с финансовата
подкрепа на Оперативна програма
„Административен капацитет”,
съфинансирана от Европейския съюз чрез
Европейския социален фонд

BG051PO002/13/1.3-07, Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. проект „Ефективни политики в община Стражица”

Общински план за развитие на община Стражица 2014-2020г.

Април 2014 г.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г.

„Избор на изпълнител за изработване на правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на общински политики, последваща оценка на Общинския план за развитие на община Стражица 2007 – 2013 г., общински план за развитие на община Стражица 2014 – 2020 г., концепция за пространствено развитие на община Стражица, Наръчник, свързан с изпълнението на общинските стратегически документи, изработване на предварителна оценка на Общинския план за развитие на община Стражица 2014 – 2020 г., в изпълнение на проект „Ефективни политики в община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет" 2007-2013г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд”

„Изготвяне на Общински план за развитие на община Стражица 2014-2020г.”

Април 2014 г.

Димитър Димитров:

/ Управител, „ДиДжи Консулт“ ЕООД; Ръководител на екипа/

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	5
СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИТЕ ТАБЛИЦИ	6
СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИТЕ ФИГУРИ	7
1. ВЪВЕДЕНИЕ	8
1.1 Обхват и цели на плана	8
1.2 Нормативно основание за изготвяне на плана и съответствие на неговата стратегическа рамка с програмни и стратегически документи от по-високо йерархично ниво	8
1.3 Използвана методология в изготвянето на ОПР	11
2. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА	12
2.1 Обща характеристика на общината	13
2.2 Състояние на местната икономика	15
2.2.1 Основни икономически показатели	15
2.2.2 Селско и горско стопанство	19
2.2.3 Промисленост	23
2.2.4 Търговия	24
2.2.5 Туризм	25
2.3 Развитие на социалната сфера и човешките ресурси	26
2.3.1 Демографско състояние	26
2.3.2 Образование и инфраструктура на образователната система	28
2.3.3 Социална сигурност	33
2.3.4 Здравни услуги	34
2.3.5 Трудов пазар и безработица	35
2.3.6 Култура	37
2.4 Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията	39
2.4.1 Транспортна инфраструктура и достъпност	39
2.4.2 Енергийни мрежи	40
2.4.3 Телекомуникации и интернет достъп	41
2.4.4 ВиК инфраструктура	42
2.5 Екологично състояние и рискове	43

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

2.6 Административен капацитет.....	45
2.7 Изводи	48
2.8 SWOT-анализ.....	50
3. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОПР.....	51
3.1 Принципи и подход.....	52
3.2 Визия за развитие и обща цел 2020	52
3.3 Стратегически цели за развитие	53
3.4 Приоритети за развитие.....	55
3.5. Обобщена стратегическа рамка на ОПР на община Стражица 2014-2020.....	62
4. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА	63
5. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА	65
5.1 Индикатори за резултат	65
5.2 Индикатори за въздействие.....	74
6. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА.....	77
6.1 Участващи структури	77
6.2. Дейности по наблюдението и оценката на плана	78
7. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ.....	79
8. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА	80
9. ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ПЛАНА.....	97
10. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И ЗА АДАПТАЦИЯ КЪМ ВЕЧЕ НАСТЪПИЛИТЕ ПРОМЕНИ	97

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България
МРРБ	Министерство на регионалното развитие
МИП	Министерство на инвестиционното планиране
МОН	Министерство на образованието и науката
МСП	Малки и средни предприятия
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НКПРП	Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.
НПО	Неправителствени организации
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Националната стратегия за регионално развитие на Република България
ОА	Общинска администрация
ОС	Общински съвет
ОПДУ	Оперативна програма "Добро управление 2014-2020"
ОПР	Общински план за развитие
ОПИК	Оперативна програма „Развитие на иновациите и конкурентноспособността“ 2014-2020
ОПОН	Оперативна програма "Образование и наука 2014-2020"
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие 2014-2020“
ОПРЧР	Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси 2014-2020"
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОУ	Основно училище
ПГ	Професионална гимназия
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РЦП	Райони за целенасочена подкрепа
СОУ	Средно общообразователно училище

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИТЕ ТАБЛИЦИ

Таблица 1 Средна месечна температура за периода 2008-2012 от станция Кесарево ...	14
Таблица 2 Средна месечна сума на валежа за периода 2008-2012 от станция Кесарево	15
Таблица 3 Динамика на развитие на местната икономика.....	16
Таблица 4 Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия	17
Таблица 5 разпределение на имоти по площи на територията на община Стражица, 2012/2013 г.	20
Таблица 6 Брой на пчелните семейства на територията на община Стражица	22
Таблица 7 Разпределение на населението под, във и над трудоспособна възраст, 2012 г.	27
Таблица 8 Етническа структура на населението, 2011 г.	28
Таблица 9 Брой на училищата, преподавателите, учащите и завършилите за периода 2007-2013 г.	30
Таблица 10 Обобщение на извършените капиталови разходи за ремонт и рехабилитация на образователната материална инфраструктура в лв.	32
Таблица 11 Списък на предоставяните социални услуги по години и потребители	33
Таблица 12 Всекидневни трудови пътувания на заетите лица по направление на миграцията за 2011 г.	35
Таблица 13 Динамика на безработицата за периода 2007-2012 г.	37
Таблица 14 Брой и местоположение на недвижими културни ценности по вид на обектите	37
Таблица 15 Общо количество разделно събран отпадък и брой на почистените нерегламентирани сметници за периода 2011 – 2013 г.	44
Таблица 16 Защитени територии	45
Таблица 17 Оценка на финансовото състояние на община Стражица за периода 2011 - септември 2013	47
Таблица 18 Индикативна финансова таблица на ОПР на община Стражица 2014-2020, хил.лв.....	63

СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИТЕ ФИГУРИ

Графика 1 Нетни приходи от продажби, хил. лв.....	16
Графика 2 Нетни приходи от продажби на ключови отрасли, хил. лв.	18
Графика 3 Брой заети в ключови отрасли.....	18
Графика 4 Ключови финансови показатели за развитие на селското стопанство, хил. лв.	22
Графика 5 Ключови финансови показатели за развитие на промишлеността, хил. лв....	23
Графика 6 Ключови финансови показатели за развитие на търговията, хил. лв.	24
Графика 7 Население на община Стражица по постоянен адрес за 2007-2013 г.	27
Графика 8 Структура на населението на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование, 2011 г.	28
Графика 9 Синергия между стратегически цели и приоритети.....	55
Графика 10 Разпределение на финансовите ресурси по източници на финансиране	64
Графика 11 Разпределение на финансовите ресурси по приоритетни области.....	64

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1 Обхват и цели на плана

Общинският план за развитие на община Стражица за периода 2014-2020 г. (ОПР) е водещ средносрочен стратегически и програмен документ, който очертава целите и приоритетите за устойчиво и интегрирано местно развитие, като отчита специфичните характеристики, възможности и ресурси на общината. Той отразява перспективи за развитие на територията на основата на негови икономически и социални фактори, отчитайки възможностите за преодоляване на различията между градските и селските територии, като в същото време се планират предпоставки и условия за оптимизиране на функциите на общинския център, който играе все по-важна роля за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и устойчивото развитие на общината.

По същество ОПР и неговата програма за реализация са инструмент за управление на общината през втория планов период от членството на България в ЕС (2014-2020 г.). Планът е отворен документ, който може да се развива, усъвършенства и актуализира, в съответствие с динамично променящите се условия и съгласно нормативните разпоредби на Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за неговото прилагане (ППЗРР).

ОПР се явява документът, който с извършени проучвания, задълбочени анализи, аргументирана стратегическа част и конкретна програма ще спомогне община Стражица да приеме предизвикателствата и да се изправи срещу тях през следващите седем години (2014 – 2020 г.)

1.2 Нормативно основание за изготвяне на плана и съответствие на неговата стратегическа рамка с програмни и стратегически документи от по-високо йерархично ниво

ОПР се изготвя в изпълнение на нормативни разпоредби на ЗРР (чл.9, чл.13-15) и ППЗРР (чл.5, чл.34-42). В допълнение на закона, стратегическата рамка и структурата на плана се дефинират на базата на Методически указания на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (МРРБ) за изготвяне на стратегически документи. Според ЗРР и Методическите указания на МРРБ, ОПР следва да интегрира в значителна степен стратегическата рамка на ЕС за икономическо, социално и териториално сближаване и регионално развитие след 2013 г., основаващи се на общия стремеж за интелигентен икономически растеж чрез технологично обновяване и иновации, развитие на знанията и уменията, устойчивото развитие на базата на използване на “зелена” енергия и технологии и постигане на социална интеграция и социално включване. Едновременно с това, задължително се изисква постигане на взаимодействие и съответствие между ОПР и различните национални документи за стратегическо планиране, като се отчитат йерархичните нива и логическата обвързаност между тях на национално, регионално и областно ниво, за да може планът да се превърне в легитимен инструмент за балансирано местно развитие. С оглед на необходимостта

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

от съгласуване, целите и приоритетите за социално-икономическо и инфраструктурно развитие на описаните по-долу стратегически документи от по-високо йерархично ниво се инкорпорираха в стратегическата рамка на ОПР.

➤ **Стратегия Европа 2020**

Спреди Стратегията задачата пред страните-членки на ЕС е да преодолеят съществуващите проблеми, породени от сериозната икономическа криза и до стимулират нов положителен тласък, който трябва да се основава на интелигентен, устойчив и приобщаващ разтеж. Стратегията ясно подчертава значението на иновациите, осъзнаването на екологичните проблеми и преодоляването на социалните неравенства като фактори за постигане на балансирано европейско развитие.

➤ **Национална програма за развитие „България 2020“**

Програмата е насочена към осигуряването на балансирано социално-икономическо развитие в България при ускоряване на икономическия растеж и повишаване на жизнения стандарт в дългосрочен аспект. Предложенията на програмата поставят акцент върху развитието на образованието и здравеопазването, постигането на по-високи равнища на заетост, инфраструктурни подобрения, приложения на иновативни подходи в икономиката, възстановяване на аграрния сектор.

➤ **Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г.**

НСРР очертава рамката и дава насоки за разработването на ОПРР 2014-2020 г., както и за документите за регионално развитие на регионално, областно и общинско ниво. ОПР интерпретира и отразява приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 (НСРР) по отношение на ключовите области на регионалното и местното развитие, свързани с повишаване на конкурентоспособността и заетостта, инфраструктурното развитие и достъпността, устойчивостта и социалното включване. НСРР заедно с Националната концепция за пространствено развитие третират проблемите на териториално-пространственото и урбанистично развитие.

➤ **Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г.**

Концепцията дава насоките за устройство, управление и опазване на националната територия и акватория и създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Изтъква важността за успешната териториална интеграция на България в Европейското пространство чрез развитието на транспортни, екологични и културни оси и свързването им с международните такива. Акцентира се върху поддържането на умерено-полицентрична мрежа, предпоставка за по-балансирано териториално развитие и съживяване на селските и периферните райони.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

➤ **Регионален план за развитие на Централен северен район от ниво 2 за периода 2014-2020 г.**

Регионалният план за развитие на северен централен район 2014-2020 г. следва политиката на сближаване и ориентацията за изпълнение на целите на Стратегия „Европа 2020“ с по-активното участие на регионите към териториално сътрудничество. Икономическото, социалното и териториално сближаване са разгледани, като взаимно допълващи се и подкрепящи се компоненти. В стратегическата част на Плана е разгледана визията за бъдещото развитие на района, определени са стратегическите цели, приоритети и специфични цели, изброени са примерни дейности за изпълнение на специфичните цели. Планът очертава рамката за разработване на ОбС, а неговите постановки са от особено важно значение за разработването на ОПР за периода 2014-2020 г. на Община Стражица.

➤ **Областна стратегия за развитие на област Велико Търново за периода 2014-2020 г. (ОСР)**

Съответствието между ОПР и ОСР осигурява допълнителни ефекти и потенциални ползи, свързани с осигуряване на достъп до финансови схеми и развитие на териториалното сътрудничество. За да финансира инвестиционните си разходи за развитие, Община Стражица следва да има достъп до националния и регионалния пазар на капитали. Допълнителен механизъм в тази насока се осигурява чрез предлаганите мерки и средства от централния бюджет за реализация на дейности в районите за целенасочена подкрепа (РЦП) съгласно действащото национално законодателство за регионалното развитие (ЗРР). Териториалният обхват на РЦП на общинско ниво се определя в областната стратегия за развитие и на тази база следва да се търсят възможности за допълнително финансиране на конкретни общински проекти, насочени както към интегрираното развитие на общината, така и към преодоляване на социално-икономическите различия между общините и вътрешнорегионалните диспропорции.

➤ **Концепция за пространствено развитие на община Стражица**

Чрез измененията в Закона за устройството на територията от октомври 2012 г., бяха осъществени сериозни промени в системата на стратегическото планиране на територията. Въведена беше категорията „пространствено развитие“, която обхваща изготвянето и актуализацията на система от документи за пространствено развитие на национално, регионално и общинско ниво. Концепцията е пряко свързана със системата за регионално планиране и се разработва като отчита обективните дадености и предимства на територията и съобразно принципите за балансирано устойчиво развитие. Определя стратегическите цели, приоритети и мерки на политиката за интегрирано пространствено развитие. Съгласно чл. 13 от ЗЗР концепцията за пространствено развитие става задължителна база за определяне стратегическата рамка на ОПР.

➤ **Последваща оценка на Общински план за развитие на община Стражица 2007-2013 г.**

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Последващата оценка предоставя информация за ефективността и ефикасността на провежданата политика за местно развитие в ОПР на община Стражица за предходния програмен период. Целта на тази оценка е да се прецени въздействието от изпълнението на общинския план и да се подобри процеса на планиране за следващия период, като се отчетат както постигнатия напредък, така и негативните ефекти. Резултатите от последващата оценката са използвани при формулирането на приоритетите за развитие на територията в новия общински план за развитие за 2014 – 2020 г., индикаторите за наблюдение и оценка, както и при разработването на правилата за мониторинг и контрол.

1.3 Използвана методология в изготвянето на ОПР

Методологията за изготвяне на ОПР на Община Стражица за 2014-2020 се базира на методи за качествено проучване – фокус групи, анкетно изследване и съдържателен анализ на документация. При подготовката на инструментариума за качествено изследване фокусът беше ориентиран към проучване на местните нагласи и виждания за потенциал на територията, посоки и перспективи за нейното развитие. Във фокус групите взеха участие представители на социално-икономическите партньори (СИП) и служители, работещи в общинска администрация (ОА). За нуждите на съдържателния анализ на документация са използвани **вторични източници на информация** от посочените по-горе стратегически документи от по-високо йерархично ниво, включително редица общински програми и стратегии, предоставени данни от НСИ, ГД „ГРАО“, Териториално статистическо бюро - гр. Велико Търново, Общинска служба „Земеделие“, Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН), Министерство на културата, Агенция „Пътна инфраструктура“, ДП „Национална компания железопътна инфраструктура“, Национален институт по метеорология и хидрология, Басейнова дирекция за управление на водите Дунавски район с център Плевен, „Водоснабдяване и канализация Йовковци“ ООД, Виваком, Мтел ЕАД, Космо България Мобайл ЕАД.

Първичните източници на информация включват:

- *Анкетно проучване* – направено сред общо 140 представители на местната общност и общински служители. Анкетното проучване не е представително, като извадката от респонденти е случайна и непреднамерена. То се осъществи под комбинирания форма на теренно и онлайн изследване (анкетата беше качена на интернет страницата на община Стражица) по метода на прякото и доброволно анкетно допитване. Целта на проучването е да се регистрират индивидуални и независими оценки за потенциала за развитие на територията, както и съществуващи проблеми от първостепенно значение. За постигането на целта се изготвиха 2 анкетни карти – една за теренното изследване и една за онлайн проучването. И двете карти съдържат комбинация от отворени и затворени въпроси. Разликите между двете се обосновават с релевантността на въпросите.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

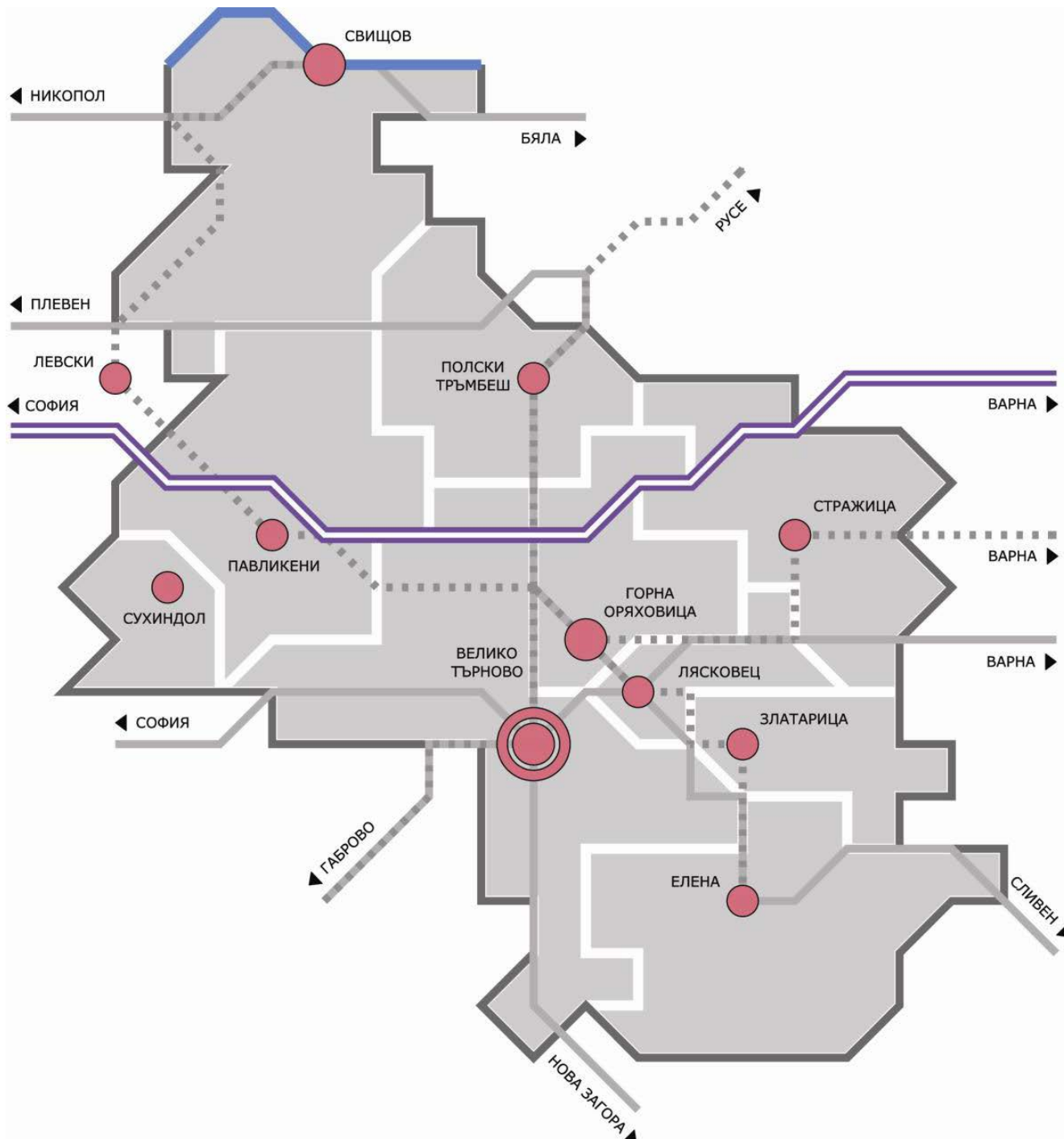
“ДиДжи Консулт” ЕООД

- *Фокус групи* – проведени са 5 фокус групи с общо 43 участника, организирани на база професионално направление – (1) местна власт, (2) икономика, (3) образование, (4) младежи, култура и социални дейности, (5) НПО сектор. Проведените фокус групи имаха за цел да проучат нагласите, потребностите и вижданията на участниците относно посоката на развитие на територията на община Стражица, нейните цели, приоритети и конкретни проектни предложения, които да бъдат включени в Програмата за реализация на ОПР. По време на срещите се обсъди SWOT-анализа на територията; постигна се обществено съгласие за новопредложената визия и обща цел на ОПР. В края на подготовка на плана се проведе широко обществено обсъждане, на което се представи целия план, заедно с програмата за неговата реализация. Осигуряването на публичност и участието на заинтересованите страни в процесите на създаване и прилагане на плана, е условие за подготовката на един пълноценен и легитимен документ.

2. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

Анализът на икономическото и социалното развитие на община Стражица е проблемно ориентиран и обхваща идентифицирани икономически, социални и инфраструктурни проблеми, както и тяхното териториално измерение, като се правят съответни изводи и се посочват тенденциите за развитие на общината на базата на вътрешния ѝ потенциал и условия за развитие. Изводите от анализа, както и SWOT анализа представляват база за дефиниране на стратегическа рамка на ОПР на община Стражица за 2014-2020 г.

2.1 Обща характеристика на общината

Община Стражица е разположена върху площ от 508 км² в североизточната част на област Велико Търново, а областта е част от Северен централен район за планиране. Община Стражица граничи с област Търговище и област Русе. Съседни общини са: Горна Оряховица

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

(област Велико Търново), Антоново, Попово, Бяла, Лясковец (област Велико Търново), Златарица (област Велико Търново) и Полски Тръмбеш.

Общината се състои от **22 населени места** - гр. Стражица и селата Асеново, Балканци, Благоево, Бряговица, Виноград, Владислав, Водно, Горски Сеновец, Железарци, Кавлак, Камен, Кесарево, Лозен, Любенци, Мирово, Николаево, Нова Върбовка, Ново Градище, Сушица, Теменуга и Царски Извор.

Към 2012 г. **гъстотата на населението** на кв.км е 24.1, докато средната стойност за област Велико Търново е 54.4. Слабонаселената територия на общината е показател за протичащи неблагоприятни демографски процеси, които се потвърждават от представените по-долу данни, като в същото време е и предпоставка за профилиране на територията в определени икономически сектори, например – земеделие, който е с обещаващи показатели за развитието на територията.

Има **разнообразен релеф** (заема части от Предбалкана и Дунавската хълмиста равнина) и надморска височина от 40 до 420 м. С най-голям дял са **земеделските територии - 66.41 %**, следват горските - 26.53 %. Урбанизираните територии са 4.96 % от общата площ. Няма предприятия, генериращи шумово замърсяване. Важна особеност на литосферата са процесите в сеизмичната зона при гр. Стражица.

Балансът на територията на община Стражица има следната структура: 67.1% земеделски фонд, 24.8% горски, 6.2% урбанизирани територии, 1.2% водни течения и водни площи, 0.05 за добив на полезни изкопаеми и 0.07% за транспортни нужди. Преобладаващият дял на земеделския фонд предполага икономическа специализация на общината в аграрния сектор, чиято характеристика се потвърждава и от представените по-долу данни за местната икономика, утвърждавайки сектора като втори по значимост за развитието на територията след този на промишлеността.

Климатът е умерено - континентален, горещо лято със засушавания, прохладна, рано настъпваща пролет. Зимният период е с незадържаща се дълго снежна покривка - средна продължителност 48 дни. Характерни са есенни и пролетни мразове.

Таблица 1 Средна месечна температура за периода 2008-2012 от станция Кесарево

месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
t°	-0.52	1.03	7.4	12.78	17.56	22.02	24.32	24.32	19.1	12.54	8.48	2.8

Източник: Национален институт по метеорология и хидрология

Климатичните и почвените условия (черноземи, алувиално-ливадни, алувиалво-делувиални, сиви, тъмно сиви и светло сиви са подходящи за отглеждане на повечето от разпространените в страната селскостопански култури. Има добри условия за отглеждане на трайни насаждения, орехоплодни култури

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Валежите са под средното за страната – летен максимум и зимен минимум. Относителната влажност на въздуха е в рамките на нормалното за страната. В района на гр. Стражица, по поречието на р. Голяма река, се задържат мъгли, които влияят неблагоприятно на климатичната обстановка през студените месеци.

Таблица 2 Средна месечна сума на валежа за периода 2008-2012 от станция Кесарево

месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
л/м ²	380,6	213,6	153,4	255,8	343,7	280,5	241,4	190,7	462,	333,2	73,9	312,5

Източник: Национален институт по метеорология и хидрология

Водните ресурси на територията на общината са формирани от следните поречия:

- 1) р. Голяма река (поречие на р. Янтра) – водоприемник II категория, преминаваща през гр. Стражица;
- 2) р. Стара река (поречие на р. Янтра) – водоприемник II категория, преминаваща през с. Кесарево;
- 3) р. Лефеджа (поречие на р. Янтра) - водоприемник II категория, преминаваща през с. Бряговица
- 4) р. Къзълдере – на нея е изграден язовир Къзълдере
- 5) р. Шипа, преминаваща през землището на с. Лозен

Водните течения на територията на община Стражица се характеризират с непостоянен режим и богатство на подпочвени води, със значително съдържание на варовик. Има изградени 30 микроязовира, използвани за риборазвъждане и частично за напояване. Различната гъстота на речната мрежа, характерът на основните скали и почвата, както и нерационалното използване на пасищата и горите обуславят появата и наличието на слаби и средно развити **ерозионни процеси**.

Като цяло общината е бедна на подземни **природни ресурси**. Открит е извор на минерална вода с много висока температура в землището на гр. Стражица, чийто състав подлежи на допълнително обследване. Съществуват две кариери за добив на материали, използвани в керамичната промишленост и каменна кариера за декоративен камък между селата Виноград и Нова Върбовка – и трите кариери са със стопанско значение.

2.2 Състояние на местната икономика

2.2.1 Основни икономически показатели

Последствията от финансовата и икономическа криза през 2008-2011 не успяват да променят структурата на местната икономика на община Стражица. Въпреки че като цяло тя се (само)определя за типично аграрен район със затихващи функции на традиционната

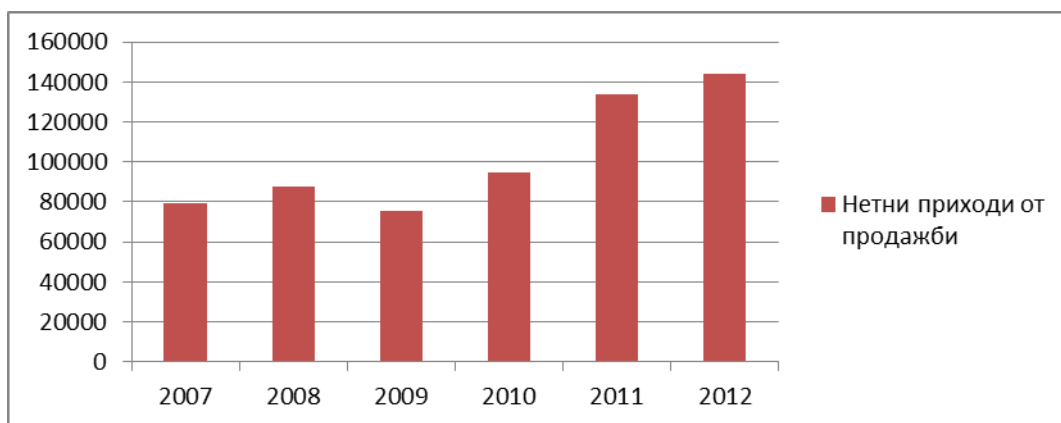
“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

преработвателна промишленост, актуални данни на Териториално статистическо бюро, гр. Велико Търново разкриват точно обратното, тоест налице са противоречиви тенденции в нейното развитие, които са илюстрирани от прегледа на агрегирани икономически показатели.

Данните за реализирани **нетни приходи от продажби** разкриват стабилна тенденция към увеличаване на техния размер, като единствено през кризисната 2009 г. тази тенденция се отклонява с минимални разлики.

Графика 1 Нетни приходи от продажби, хил. лв.

Източник: Териториално статистическо бюро – гр. Велико Търново

Към 2012 г. приносът на община Стражица за икономиката на област Велико Търново е много ограничен. Така например, делът на нетните приходи от продажби в общите нетни приходи за областта възлиза на 3.51%. Сходен принос (4.35%) целевата община има и за размера на произведената продукция на област Велико Търново. Съществено по-големи стойности, респ. по-висок принос за повишаване конкурентноспособността на областната икономика, община Стражица реализира по отношение на ДМА – 18.92% от разходите за тяхното придобиване за цялата област се реализират от общината.

По отношение на **броя на функциониращите предприятия и общия размер на произведената продукция** на целевата територия се регистрира тенденция към повишаване ефективността на местната икономика, изразяваща се в намаляване на броя на предприятията и нарастване на размера на произведената продукция.

Таблица 3 Динамика на развитие на местната икономика

Година	Общ брой предприятия	Обща произведена продукция (хил. лв.)
2007	263	66245
2008	288	78934
2009	304	63337
2010	304	80036
2011	291	103304

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

2012

289

116050

Източник: Териториално статистическо бюро – гр. Велико Търново

През 2009 и 2010 г. настъпва своеобразен застой в динамиката на развитие на местната икономика, като естествена последица от кризата, чийто пик е именно през цитирания период, но бързо възвръща жизнеспособността си. Увеличаващият се брой на предприятията се дължи до голяма степен на нарастващия дял на икономическите субекти от отрасъла „търговия“ през 2009 г. (18% през спрямо 2008 г.), чиято стойност на генерираната продукция е с традиционно ниски нива в сравнение, например, с тази на сектора „преработваща промишленост“. Така, търговията се очертава като алтернативен източник на доходи и своеобразен „спасителен“ отрасъл за общината във време на икономически дисбаланс. Като цяло, стопанският потенциал на общината в периода 2007-2012 нараства убедително, като общо произведената продукция бележи ръст от 75%.

Друг ключов показател за ефективността на икономиката са **разходите за придобиване на ДМА**. И при този индикатор се регистрира категоричен и устойчив ръст от 151%, който не се повлиява от нестабилните икономически години. Увеличаването на разходите за ДМА е показател за разширяване на икономическата дейност на предприятията и подобряване на конкурентноспособността.

Единствено картината по отношение размера на **чуждестранните преки инвестиции (ЧПИ)** в нефинансовите предприятия на територията на община Стражица се различава от позитивната макроикономическа картина за състоянието на икономиката. Динамиката на ЧПИ не би могла да е изключение от динамиката на чуждестранни инвестиции в световен и национален мащаб, особено в кризисните 2009 и 2010 г. Едновременно с това, обаче, колебливите стойности на ЧПИ са и индикатор за слаба инвестиционна аттрактивност на територията, въпреки наличието на готова индустриална зона. Очевидна е необходимостта от подкрепа за подобряване маркетинговия профил на територията.

Таблица 4 Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия

Година	Хил. лева	% разлика на база предходна година
2007	3,977.5	-
2008	6,614.0	66%
2009	4,270.7	-35%
2010	5,535.9	30%
2011	5,357.8	-3%
2012	5,633.2	5%

Източник: Териториално статистическо бюро – гр. Велико Търново

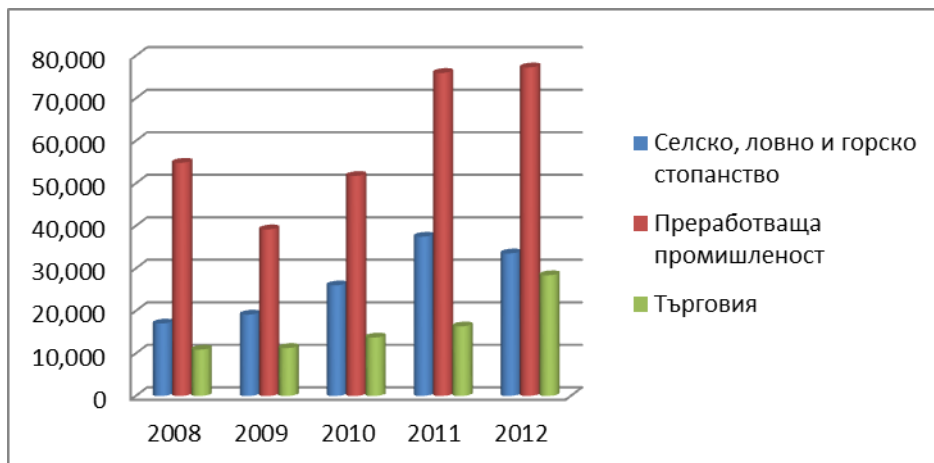
По отношение на структуроопределящите отрасли в икономиката на община Стражица, лидерското място се заема от преработващата промишленост, следвана от земеделието и

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

търговията, която почти достига селското стопанство по ключовия показател „нетни приходи от продажби.

Графика 2 Нетни приходи от продажби на ключови отрасли, хил. лв.

Източник: Териториално статистическо бюро – гр. Велико Търново

Преобладаващата икономическа специализация на общината в сферата на преработваща промишленост е исторически предопределена. Преди промените от 1989 г. територията е била промишлен център в източната периферия на областта с развити дървопреработвателна, хранително-вкусова, шивашка и др. промишлености. Макар голяма част от тези предприятия да не функционират, стартирането на нови и/или реабилитирането на затихнали такива през последните години, „съживява” в някаква степен промишления профил на общината. Към 2012 г. секторът е водещият работодател на територията, макар че бележи малък спад на заетите в него спрямо базовата 2008 г. За сметка на това обаче, броят на заетите в търговията и селското стопанство колебиво нараства през разглеждания период, което ги прави по-атрактивни доходоизточници. От друга страна, обаче, нарастващият дял на заетите в аграрния отрасъл е показател за ниска степен на механизация и отсъствие на интензивно земеделие.

Графика 3 Брой заети в ключови отрасли

Източник: Териториално статистическо бюро – гр. Велико Търново

2.2.2 Селско и горско стопанство

Представените по-горе слаби финансови показатели на агросектора могат да бъдат последица от много фактори и резултат от едновременно протичащи различни икономически процеси на територията. Ключов фактор за недостатъчно използван селскостопански потенциал е например обстоятелството, че около 20% от земеделската земя не се обработва. Преобладаващият дял от обработваемите земеделски земи се заема от **зърнените и маслодайните култури**. По данни на ОС „Земеделие” за 2013 г. лидерското място в растениевъдните площи се споделя между пшеницата (65,631 дка) и слънчогледа (68,225 дка), като размера на общите декари със слънчоглед бележи ръст от 39% през 2013 г. спрямо 2009 г. Царевицата е трета, по заета площ, култура, която за 2013 г. възлиза на 19,788 дка., бележейки ръст от 187% спрямо 2009 г. Нарастването на дела на отглеждани култури, различни от традиционната, която за района е пшеницата, показва неусвоен потенциал на растениевъдството, който следва целенасочено да се насърчава с подходящи пакети от стимули. Населените места, специализирани в отглеждането на цитираните култури, са гр. Стражица и селата Виноград, Камен и Сушица.

С неусвоен потенциал, или по-скоро с необходимост от възстановяване на затихнали традиции, са **зеленчукопроизводството, овощарството и лозарството**. По данни на ОС „Земеделие” от отглежданите зеленчуци най-голям е делът на пипера (101,22 дка), следван от лук (68 дка) и картофи (44,587 дка). Отглеждат се също така тикви, фасул, дини, захарно цвекло, домати, краставици и др. По отношение на плодовете и площите с трайни насаждения, най-много преобладават орехи (757,52), следвани от винени лозя (376,367 дка), сливи (86,012 дка), лешници (77,722 дка), ябълки (15 дка), череша (13,5 дка). Характерна особеност за разглежданите отрасли е, че те се концентрират в малки стопанства и са преобладаващо за

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

лични нужди. Значителна част от зеленчукопроизводителите са съсредоточени в селата Кесарево и Бряговица. Има две новосъздадени лозови масиви с промишлени цели – една в гр. Стражица и една в с.Камен. Овощните и зеленчукови площи са с предимно разпокъсана собственост, поради което не успяват да привлекат инвеститори. Въпреки това, районът на община Стражица е характеризирани като ключов за развитието на зеленчукопроизводството в област Велико Търново и следва целенасочено да се подкрепя. Слабият инвеститорски интерес основно се оправдава с преобладаващия брой дребни стопанства, произвеждащи за собствена консумация.

Таблица 5 разпределение на имоти по площи на територията на община Стражица, 2012/2013 г.

Площи на имоти земеделски земи от дка до дка	Ниви		Трайни нас., вкл. Лозя		Ливади и пасища		Общо	
	Имоти /брой/	Обща площ дка	Имоти /брой/	Обща площ дка	Имоти /брой/	Обща площ дка	Имоти /брой/	Обща площ дка
до 3	7628	14531	4351	5047	686	1166	12665	20744
от 3 до 10	26876	151547	886	4415	626	3498	28388	159460
от 10 до 30	5471	76048	102	1541	257	4440	5830	82029
от 30 до 60	124	5067	16	633	123	5277	263	10977
от 60 до 100	30	2322	12	851	69	5313	111	8486
от 100 до 200	14	2059	4	505	44	6015	62	8579
от 200 до 300	6	1438	0	0	19	4454	25	5892
над 300	1	350	1	301	16	6620	18	7271
Общо	40150	253362	5372	13293	1840	36783	47362	303438

Източник: ОС „Земеделие”

Данните от таблицата разкриват, че върху 87% от имотите на целевата територия се обработва земеделска земя с размер до 10 дка или това са дребни стопанства, произвеждащи за собствена консумация и само върху 13% от имотите се използва земеделска площ с размер от 10 до 100 дка, които могат да бъдат определени като средни стопанства с пазарна насоченост. Тези показатели илюстрират ниска степен на ефективност в експлоатацията на земеделските земи и са необходими действия в обратна посока. От друга страна, дребните стопанства могат да бъдат източник на допълнителни доходи и привлекателно решение за диверсифициране на местната икономика. Изборът коя от двете политики да се насърчи е с преобладаващо политически характер.

Положително влияние върху развитието на растениевъдния отрасъл би могло да окаже рекултивирането на териториите с трайни насаждения. Засяването на пустеещите земи с етерично маслени култури или превръщането им в пасища чрез засяване на тревни смеси също би повишило производителността и ефективността на селскостопанския сектор в общинската икономика. В Концепцията за пространствено развитие на община Стражица са посочени идентични акценти за развитие на селскостопанския отрасъл – усвояване на необработваемите и пустеещи земи, развитие на зеленчукопроизводство, овощарство и лозарство.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Горско стопанство

Горските площи в община Стражица съставляват 26,53% от общата територия. Дърводобивът е умерено развит и има налични дивечовъдни станции. Близко 30 000 дка grosка площ е иззета от държавата и общината не може да включи тези територии в икономически насочени мерки за развитие на отрасъла. Преобладават широколистните гори, защото територията на общината попада в техния естествен ареал на разпространение. Общинските гори са разположени в землищата на селата Мирово, Асеново, Горски Сеновец, Благоево, Кавлак и Лозен. С оглед на ограничения икономически потенциал, горското стопанство на територията има ресурс за по-практическо обвързване с туризма, обособявайки се като негова предпоставка. Благодарение на горските ресурси би могло да се реабилитират традиционни за района занаяти като бъчварство, дърводелство, а също и билкарство и гъбарство.

Животновъдство

За разлика от растениевъдството, през последните години животновъдството изстрада редица негативни последици от непоследователната и неподкрепяща неговото развитие държавна политика - раздробяване на животновъдните стопанства, рязко намаляване броя на животните, затруднено ветеринарно обслужване, липса на пазари с ясна и прогнозна ценова политика и механизми за взаимноизгодно договаряне на цените, което води до ниска изкупна цена на продукцията, а оттук се намалява нейното качество и конкурентноспособност. Драстичното разминаване на изкупните цени на млякото и цената на млечните произведения поставят под въпрос бъдещото съществуване на малките ферми и ефективността на големите. Богатата фуражна база е силна страна за отрасъла в общината, което, от друга страна, го прави зависим от количеството и качеството на растениевъдната продукция, но пък тя от своя страна, е зависима от оборската тор на животните, която съдейства за повишаването на добивите в нейното отглеждане. Тоест, осигуряването на подкрепа за самоподдържане на двата отрасъла на територията на общината е жизнено важно. Преобладават малките животновъдни стопанства чийто собственици все още отглеждат своите животни в семейно-битова среда и тяхната продукция се използва предимно за задоволяване на лични нужди.

Следователно, както в по-голямата част от страна, така и на територията на община Стражица животновъдството е с ограничен обхват на развитие – доминират птиците (901 000 бр.), следвани от овце (5823 бр.), но техният брой намалява с 30% спрямо 2009 г., свине (3522 бр.), кози (2582 бр.) и говеда (2250 бр.).

На базата на наличните над 30 водоема даващи възможност за рибовъдство в момента се отглеждат над 600 тона риба, което създава предпоставка за създаване на малки рибопереработвателни предприятия и рибовъдни ферми за постигане на максимална ефективност на сектора и осигуряване на устойчивост. Микроязовирите, в които се отглежда риба са локализирани в землищата на селата Асеново, Балканци, Бряговица, Виноград, Камен, Кесарево, Николаево, Нова Върбовка, Сушица и гр. Стражица.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Пчеларството също е традиционен подотрасъл на животновъдството с потенциал за развитие на територията на община Стражица, но в последните години динамиката в броя на пчелните семейства илюстрира колеблива посока на развитие. Въпреки това той трябва да се насочва, тъй като може да бъде алтернативен източник на доходи. Натуралните пчелни продукти мед, восък, пчелен прашец, прополис, пчелно млечице от община Стражица имат нужда от брендиране, за да могат да бъдат конкурентни на пчелните продукти от близката община Елена, които са одавна наложени на пазара.

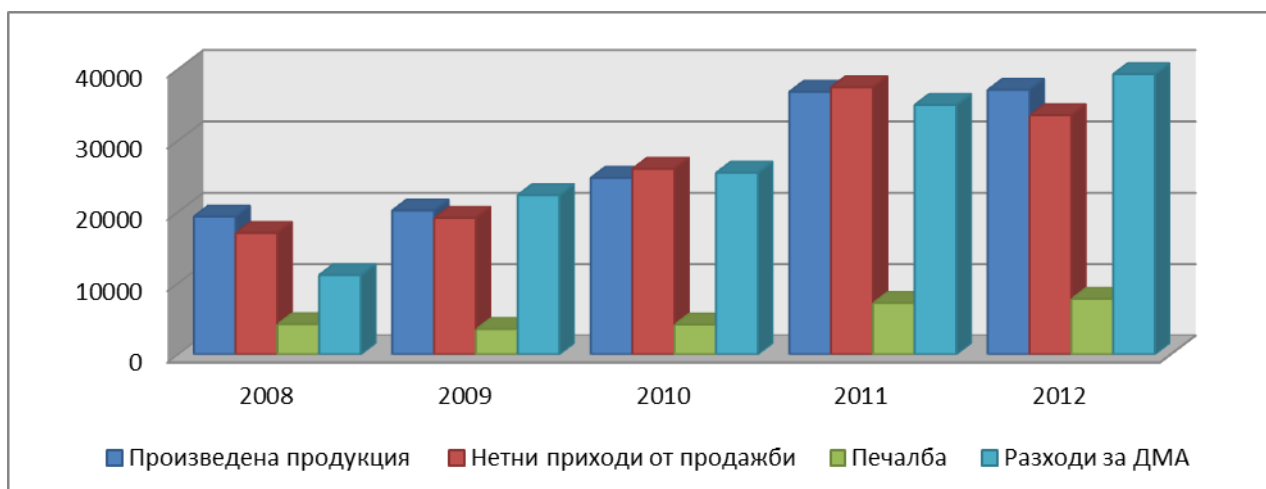
Таблица 6 Брой на пчелните семейства на територията на община Стражица

2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
5728	4351	3495	3495	5165

Източник: ОС „Земеделие“

Като цяло развитието на селскостопанския сектор в община Стражица е благоприятно. Както по-горе се спомена, броят на заетите в отрасъла ежегодно нараства. В периода 2008-2012 г. всички четири, илюстрирани в долната графика, показатели бележат устойчив ръст.

Графика 4 Ключови финансови показатели за развитие на селското стопанство, хил. лв.

Източник: Териториално статистическо бюро, гр. Велико Търново

Прави впечатление, че макар да има развит аграрен сектор, на територията на община Стражица отсъстват практики за производство на топлинна и/или електроенергия, чрез използването на остатъчни горски и земеделски продукти. Това е една от сферите с висок потенциал на развитие и потребност от целенасочено въздействие, съчетано с подходящи стимули за подкрепа.

Биоземеделието също не е развито, а има потенциал, поради екологично чистия район. Към 2013 г. има само едно биологично сертифицирано стопанство, което отглежда орехи.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

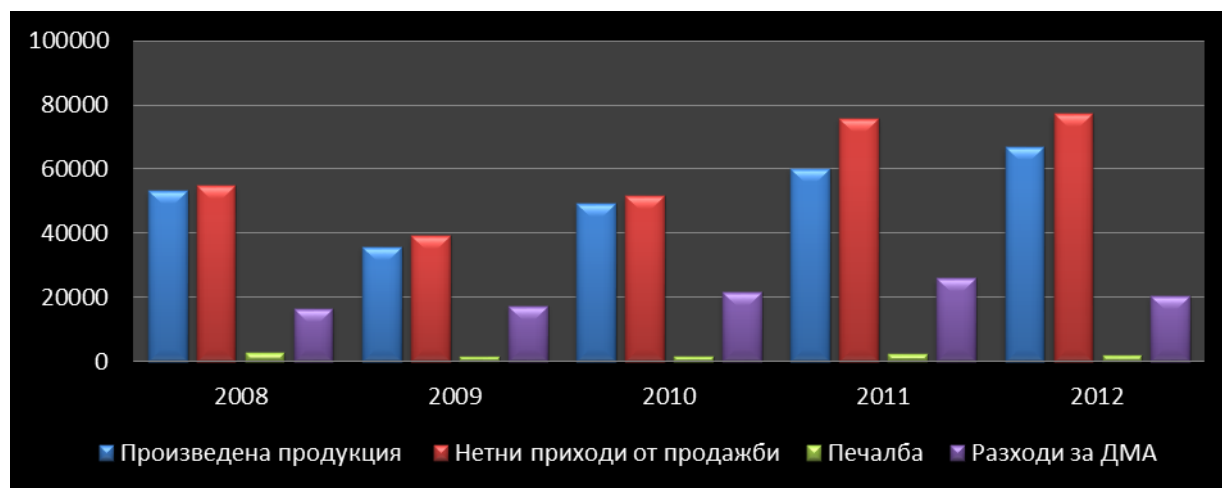
Въпреки оформилата се поляризация между растениевъдството и животновъдството в полза на първия, между тях съществува взаимнообвързаност, която не бива да се нарушава, а да се стимулира нейното развитие. Богатата фуражна база остава силна страна за животновъдния отрасъл в община Стражица, което го прави зависим от количеството и качеството на растениевъдната продукция, но пък тя от своя страна, е зависима от оборската тор на животните, която съдейства за повишаването на добивите в нейното отглеждане. Тоест, осигуряването на подкрепа за самоподдържане на двата отрасъла на територията на общината е жизненоважно.

2.2.3 Промисленост

Промислеността в община Стражица се концентрира в няколко производствени (радиатори, ел.нагреватели, отоплителна техника, слънчеви инсталации, камини, металообработване, велпапе и опаковки) и преработващи предприятия (преработка на етерично-маслени култури, дървопреработка, мелничарска промисленост и хлебопроизводство, месопреработващи, млекопреработващи, производство на вино). По данни на Териториално статистическо бюро – гр. Велико Търново преобладават микропредприятията с до 9 заети лица (90,7% от общите). Малките предприятия (10-49 заети) формират дял от 7,3%, а средните (50-249 заети) – 2,1%. На целевата територия не функционират големи предприятия (с над 250 заети).

Прегледът на финансовите индикатори за жизнеспособност и конкурентноспособност разкрива не толкова убедително позитивна картина, каквато е при аграрния сектор.

Графика 5 Ключови финансови показатели за развитие на промислеността, хил. лв

Източник: Териториално статистическо бюро, гр. Велико Търново

Като резултат от влошаващата се криза през 2009 г., броят на заетите (графика 3), произведената продукция, нетните приходи от продажби и печалбата в промислеността на територията на община Стражица бележат естествен спад, но очевидно част от генерираната печалба през базовата 2008 г. е инвестирана в ДМА, тъй като разходите за тях регистрират ръст през 2009 г. В период, в който цените и потреблението падат е икономически целесъобразно да "Този документ е създаден в рамките на проект "Ефективни политики в Община Стражица", който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет" 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган."

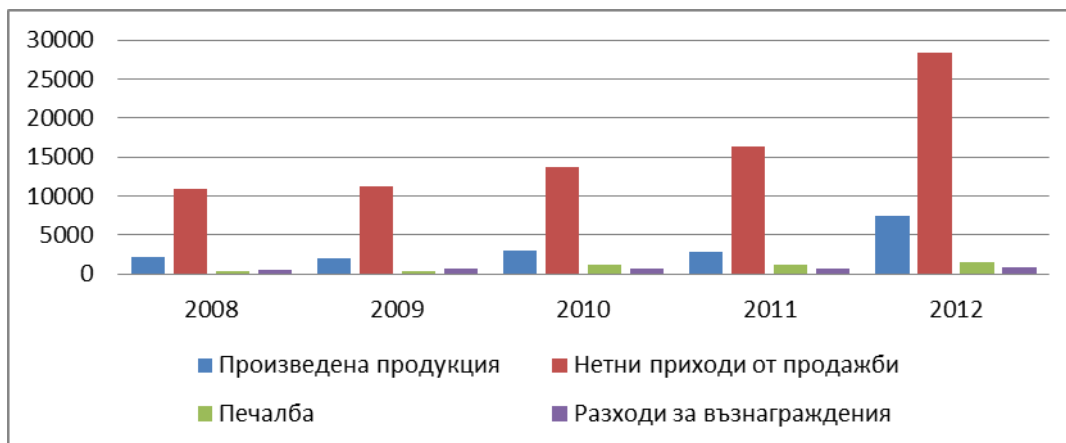
се инвестира в материално оборудване. От 2009 г. нататък икономическият ритъм в промишлеността възвръща своята жизнеспособност и финансовите показатели започват да се подобряват.

На територията на община Стражица има изградена индустриална зона, която е изцяло готова за експлоатация. Електрифицирана е, разполага с необходимата инфраструктура, която включва пътна (граница с околновръстния път на гр. Стражица и има изградени пътища до всеки парцел в имота), ВиК (включена в градската пречиствателна станция), комуникационна (интернет и телефон). Зоната е разположена върху 118 декара площ и има изградени паркинги. Теренът е подходящ за настаняване на предприятия от леката и преработвателна промишленост с нискозамърсяващи производства. Също така, върху площта ще могат да се изградят логистични центрове, халета за различни производства, складова база и др. Към момента, обаче, все още няма интерес за локализиране в нея на производствени и бизнес инициативи. Първа стъпка към разрешаване на този проблем е изготвянето на модерна маркетингова стратегия на индустриалната зона за привличане на инвеститори.

2.2.4 Търговия

За разлика от промишлеността и селското стопанство, търговията е сравнително по-адаптируема на икономически предизвикателства и бързооборотен сектор, чийто потенциал за развитие е винаги необходимо да се подкрепя. Изпълнява „спасяващи“ функции за територията както в моменти на икономически дисбаланси, така и по отношение на диверсификацията на местната икономика.

Графика 6 Ключови финансови показатели за развитие на търговията, хил. лв

Източник: Териториално статистическо бюро, гр. Велико Търново

Сравнителният анализ между финансовите показатели на трите ключови отрасли на територията на община Стражица (графики 4, 5 и 6) разкрива различен темп на развитие за всеки отрасъл, поради което не се създава впечатление за затвореност на производствения

„Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективни политики в Община Стражица“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.“

„ДиДжи Консулт“ ЕООД

цикъл (както е в повечето аграрно-промишлени райони, сходни на общината) и за наличие на взаимоподдържащи отношения между селското стопанство, преработващата промишленост и търговията. Прегледът на трите структуроопределящи отрасли, обаче, илюстрира широк потенциал за тяхното развитие на базата на местни ресурси и добавяне на стойност, но едва в една по-далечна благоприятна перспектива би могло да се създадат предпоставки за затваряне на цикъла. Природно-климатичните условия благоприятстват развитието на определени селскостопански подотрасли, чиято продукция от своя страна формира част от суровинната база на преработващата промишленост, а търговията става инструментът за реализиране на местната продукция – желан сценарий за икономическо развитие, но същият не е реалистично да се планира за времеви диапазон на настоящия план.

Друго обстоятелство, което оказва благоприятно влияние за стимулиране на промишлени и други стопански инициативи на територията на общината произтича от самото ѝ географско положение в близост до важни транспортни коридори и с достъп до летище (Горна Оряховица), международно речно пристанище (Свищов) и жп гари (в самата община Стражица).

2.2.5 Туризъм

Важни условия за диверсификация на местната икономика и възможност за алтернативна заетост и допълнителни доходи предоставя обединяващият отрасъл туризъм. На територията на община Стражица, обаче, степента на изграденост на туристическа инфраструктура (особено атракции) е все още незадоволителна, с оглед на наличния природен и антропогенен потенциал за развитие на туризъм. По данни на общината, местата за настаняване на целевата територия са 3 (хотел в гр. Стражица, ваканционен комплекс Оазис до гр. Стражица и комплекс Изворите до с. Камен), както и 30 заведения за хранене и развлечения. По отношение на антракции има няколко обекти, които се нуждаят от целенасочен маркетинг и допълнително благоустрояване. Това са:

- Ландшафтен парк „Малка България”, който се намира до главния път София – Варна, в близост до с. Железарци;
- Изворът “Света Марина” в местността “Манастирището” в землището на с. Кесарево, който блика веднъж годишно и народното предание му приписва лечебна сила;
- Пещерата “Котешката дупка” в землището на с. Балканци, която не е достатъчно проучена.
- Вилна зона „Казълдере”

Освен наличните природни ресурси на територията на община Стражица, съществуват и редица антропогенни, които формират богато, но все още неизследвано културно-историческо богатство, което е ключова предпоставка за развитие на туристически дейности.

Стратегията за развитие на област Велико Търново за 2014-2020 дефинира няколко тематични акценти, около които може да се обобщи културното наследство на областта в конкретни туристически продукти. Това са темите Античност, Средновековие, Българско възрождане и Възстановена България, заедно с присъщата за областта тема за църквите и манастирите на различните епохи. В раздел Култура по-долу е представена справка на броя и вида на недвижимите културни ценности (НКЦ), от която е видно, че на територията на община Стражица има 75 НКЦ в 15 от 22-те населени места, като 10 от обектите са с национално значение, а по-голямата част от останалите са с местно. В Националната пространствена концепция е посочено, че през територията на област Велико Търново преминава европейският Дунавски културен маршрут и Европейските пътища на еврейското наследство. На територията на областта преминава Източния трансбалкански път, който впечатлява с разнообразието на датиращи от различни епохи исторически обекти и обвързва основните манастирски средища в Източна Европа. Стратегическият план за развитието на културния туризъм, въвежда понятието **ЛоКуС** – локална културна система. Идеята на ЛоКуСите е да бъдат интегрирани разнообразните културни ресурси и инфраструктурни обекти в рамките на дадено пространство и така да се разработи съвместен туристически продукт. Голяма част от област Велико Търново попада в **ЛоКуС 3: Възрожденският град**, където е подчертано наследството на възрожденските български векове.

Изброените акценти обединяват отделни обекти, съвместно привличат научен и туристически интерес и са организирани около безспорния си център – град Велико Търново. Възможностите за обвързване на различни елементи съобразно два признака – принадлежност към тема и разположение на общ път – позволява инициирането на партньорства между отделни общини от областта. Задължително условие за реализирането на концепцията е осъществяването на координация между общините в областта, разработването на общи маркетингови стратегии и осигуряване на адекватни транспортни връзки между тях и обектите им по коридорите. Подобна практика би могла да осигури по-ефективно управление на културното наследство и да провокира последващо междуобщинско сътрудничество и в други сектори.

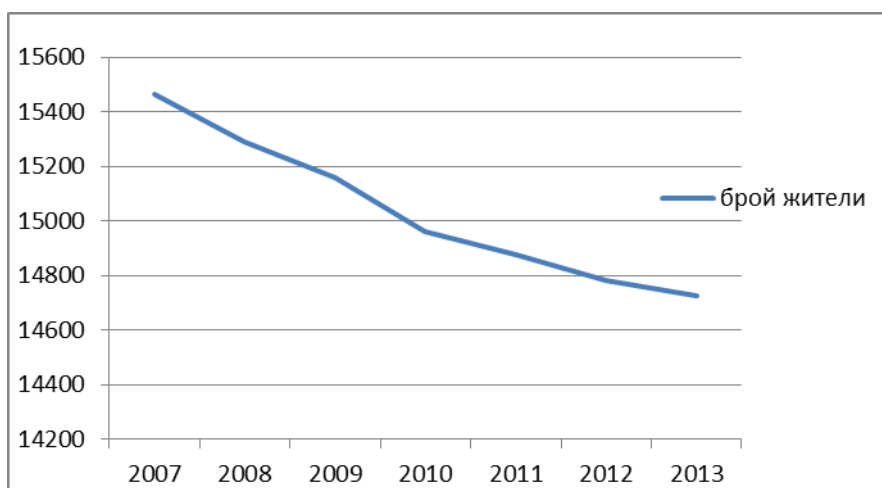
2.3 Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

2.3.1 Демографско състояние

Промените, които настъпват през последните години в демографското състояние на територията на община Стражица не се отличават съществено от посоката и динамиката на демографските процеси в национален мащаб – постепенно и устойчиво обезлюдяване на населени територии. По данни на ГД „ГРАО“ в периода 2007-2013 населението на общината намалява с 741 души, което се равнява на 5%; такава е и средната стойност за област Велико Търново. Ако през 2007 г. община Стражица се е населявала от 15 466 жители, то през 2013 г. техният брой намалява до 14 725. В единствения град Стражица живеят 38% от общото население, докато делът на жителите в селата възлиза съответно на 62%. Съотношението *“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”*

градско-селско население в полза на последното безусловно характеризира територията като типично селска община. Интересно впечатление прави обстоятелството, че докато във всички населени места в общината се запазва постоянна тенденция към обезлюдяване, то в селата Камен и Кесарево в периода 2007-2013 г. се регистрира ежегодно увеличение на броя на местното население. Основната причина за това е концентрацията на ромско население в двете села, което по правило има по-високи нива на раждаемост. Графиката по-долу визуализира общата негативна демографска тенденция пред развитието на общината. Основните фактори за намаляване на населението са отрицателните естествен (по-ниски стойности на раждаемостта спрямо смъртността) и механичен прираст (повече изселили се лица, отколкото заселили се).

Графика 7 Население на община Стражица по постоянен адрес за 2007-2013 г.

Тенденцията на остаряване на населението води до промени в неговата основна възрастова структура - т.е. в **разпределението на населението под, във и над трудоспособна възраст**. За периода 2007-2013 г. от всички съставни общини на област Велико Търново Стражица има най-висок дял на населението в под трудоспособна възраст – 19% при 14% средна стойност за областта. За сметка на това обаче, трудоспособното население на общината възлиза на 56% срещу 57% за областта. Делът на над трудоспособната възраст за община Стражица (25%) е под средните стойности за областта (29%). Таблицата по-долу визуализира структурата на икономически (не)активното население на общината.

Таблица 7 Разпределение на населението под, във и над трудоспособна възраст, 2012 г.

	Под трудоспособна	Трудоспособна	Над трудоспособна
Област Велико Търново	14%	57%	29%
Община Стражица	19%	56%	25%

Източник: НСИ

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Видно от представените данни, процесът на демографско остаряване на населението в община Стражица не следва стриктно установената негативна тенденция в страната. Високият дял на под трудоспособното население, обаче се дължи на високата раждаемост сред ромското население, и предвид тяхната резистентност към устойчиво включване в пазара на труда, перспективата за нарастване броя на трудоспособното население е по-скоро нереалистична. Ако не се въведат строги, и обвързващи с предоставянето на социални помощи, мерки за заетост на ромското население и такива за увеличаване на раждаемостта при останалите етнически групи, условията за местно социално-икономическо развитие на община Стражица в близките години ще се влошат.

Според преброяването на населението през 2011 година от всички жители на община Стражица, 95,54% са отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност. Най-много лица от общината, в сравнение със средните показателите за областта, са отказали да самоопределят етническия си произход.

Таблица 8 Етническа структура на населението, 2011 г.

Етническа група	Балгарска	Турска	Ромска	Друга
Област В. Търново	81.76%	6.08%	1.50%	0.44%
Община Стражица	71.72%	13.82%	3.58%	1.25%

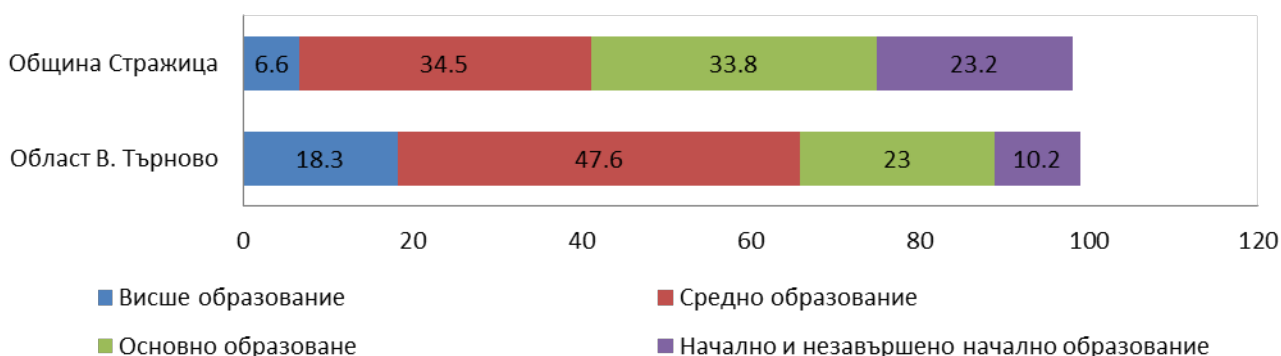
Източник: Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г. – Справочник област Велико Търново

Важна подробност по отношение дела на ромското население в община Стражица е, че в периода 2001-2011 то намалява с 22% - от 585 души през 2001 до 456 през 2011 г. Това обаче са данни от доброволно самоопределили етническия си произход лица по време на двете преброявания – през 2001 и 2011 г.

2.3.2 Образование и инфраструктура на образователната система

Образователната структура на населението на 7 и повече навършени години на община Стражица следва изцяло противоположна, на национално и областно ниво, тенденция за увеличаване на броя и дела на населението с висше и средно образование, при същевременно намаляване на броя на лицата с основно и по-ниско образование. На територията на общината се случва точно обратното - лицата с основно и начално образование преобладават над тези със средно и висше.

Графика 8 Структура на населението на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование, 2011 г.

Източник: Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г. – Справочник област Велико Търново

По отношение на **грамотността** (неумението да се чете или пише), община Стражица отново е с едни от най-високите показатели за областта – 2.0% на неграмотните лица, при средни стойности за областта – 0.9%. По ниво на неграмотност общината се предхожда единствено от общини Елена (2.3%) и Златарица (2.2%).

Ниските стойности за образованост и грамотност на местното население превръщат територията в рискова и застрашена от „капана на бедността” поради невъзможност за намиране на работа на пазара на труда. Отсъствието на подготвени кадри, които да осигурят практическата реализация на мерки за икономическо развитие на територията, поставя под въпрос целесъобразността и успеваемостта на планове за повишаване на конкурентноспособността на общината.

В подкрепа на констатирания извод се явяват и данните са **икономически (не)активно население**. Икономически активното население обхваща всички лица на 15 и повече навършени години, които са заети или безработни. По данни от последното преброяване през 2011 г., делът на икономически активните лица на територията на община Стражица (41.0%) е по-малък от дела на икономически неактивните (59.0%), като показателите и при двата индикатора са с по-неблагоприятни стойности в сравнение със средните за областта – 48.1% срещу 51.9%. Тази характеристика допълнително затвърждава отсъствието на достатъчна ресурсна обезпеченост на територията по отношение на кадри.

Образованието в община Стражица е с функционален обхват от предучилищно обучение до професионално образование. От предучилищното образование са детските градини, а от общото образование – основните и средните общообразователни училища, вкл. една професионална гимназия, която има подчертано регионално (надобщинско) значение.

В **образователната инфраструктура** на територията на община Стражица също протичат неблагоприятни процеси, като естествена последица от негативните демографски и образователни тенденции. За периода 2007-2013 г. броят на учениците намалява с 8,19%, чийто темп е по-бърз от темпа на намаляване на общото население на общината (5%). Частично, това очертава реалната хипотеза за наличие на деца, които попадат извън обхвата на „Този документ е създаден в рамките на проект ”Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

образователната система. През 2013 г. Професионалната гимназия по селско стопанство в с. Камен се трансформира в средно общообразователно училище, като промяната е продиктувана от липсата на достатъчен брой ученици, за да се покрият държавните образователни стандарти и е резултат от образователната реформа в страната. Въпреки това, профилираните аграрни паралелки се запазват, с което в известна степен се ограничава нарушаването на изградения ресурсен цикъл (образование-селскостопанска дейност), благоприятстващ устойчивото развитие на земеделието в района. От 2007 до 2013 г. се закриват и две основни училища, като едното се трансформира в начално.

Към 2013 г. на територията на общината функционират:

- 1 Професионална гимназия по транспорт „Васил Друмев” в гр. Стражица,
- 2 СОУ – едно в гр. Стражица и едно в с. Камен (бившата селскостопанска гимназия)
- 3 ОУ – по едно в селата Кесарево, Виноград, Асеново
- 2 НУ – по едно в селата Царски извор и Сушица

Средното **съотношение ученик-учител** за периода 2007-2013 г. е 8,69, тоест един учител обучава близо 9 ученици. Това съотношение е основен измерител за ефективността на заетите в образованието и показател за „ресурсната ефективност” на образователната система. Колкото по-малка група ученици обучава един преподавател, толкова по-голяма е ефективността на обучителния процес. От друга страна, обаче, това струва по-скъпо на училището, тъй като се изплащат заплати на повече преподаватели – тоест, ефективността спада.

Таблицата по-долу представя детайлна картина за училищно-образователната структура на община Стражица.

Таблица 9 Брой на училищата, преподавателите, учащите и завършилите за периода 2007-2013 г.

Година	Брой училища	Брой преподаватели	Брой учащи	Брой завършили
2007	2 бр. Професионални гимназии	35	346	46
	1 бр. СОУ	56,5	741	83-основно 28-средно
	5 бр. ОУ	67	682	41
	1 бр. НУ	3	38	7
2008	2 бр. Професионални гимназии	30	308	36
	1 бр. СОУ	55,5	734	70-основно 22-средно
	5 бр. ОУ	63	666	57
	1 бр. НУ	3	39	4
2009	2 бр. Професионални	27,5	306	63

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

	гимназии			
	1 бр. СОУ	54,5	738	75-основно 31-средно
	5 бр. ОУ	62	648	63
	1 бр. НУ	4	48	10
2010	2 бр. Професионални гимназии	28,5	315	14
	1 бр. СОУ	54,5	718	72-основно 25-средно
	5 бр. ОУ	62	636	50
	1 бр. НУ	4	44	13
2011	2 бр. Професионални гимназии	27,5	343	31
	1 бр. СОУ	57	730	79-основно 21-средно
	4 бр. ОУ	52	591	41
	2 бр. НУ	10	72	19
2012	2 бр. Професионални гимназии	27	345	25
	1 бр. СОУ	58	707	48-основно 28-средно
	4 бр. ОУ	55	630	45
	2 бр. НУ	10	63	12
2013	2 бр. Професионални гимназии	16,5	237	48
	2 бр. СОУ	87	1044	65-основно 52-средно
	3 бр. ОУ	36	307	30
	2 бр. НУ	9	71	8

Източник: Общинска администрация Стражица

През последните години мрежата от детски градини също претърпява реформа и през 2013 г. на територията на община Стражица функционират 2 Обединени детски заведения (ОДЗ) в гр. Стражица, които покриват селата Бряговица, Царски извор, Асеново и Сушица, както и 2 целодневни детски градини в селата Кесарево и Камен.

В гр. Стражица сдружение "Амалипе" разкрива Център за развитие на общността, в който се извършва теренна работа (проучване на потребностите) на ромската общност. Извършват се посещения в ромски семейства и на базата на установените потребности се предприемат конкретни действия за тяхното удовлетворяване. Работи се с деца и техните семейства по превенция на ранното отпадане от училище, повишаване на мотивацията за продължаващо образование, професионално ориентиране, повишаване на здравна култура и др.

"Този документ е създаден в рамките на проект "Ефективни политики в Община Стражица", който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет" 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган."

"ДиДжи Консулт" ЕООД

Общината извършва ежегодни подобрения в материалната база на училищата и детските градини. В периода 2009-2011 г. местната администрация изпълнява проект за ремонт и обновяване на Основното училище в с. Виноград на обща стойност 605,206 лв., финансиран по ОП „Регионално развитие”. Таблицата по-долу представя обобщение на вложените средства по години.

Таблица 10 Обобщение на извършените капиталови разходи за ремонт и рехабилитация на образователната материална инфраструктура в лв.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Обобщен размер на разходите	44,571	272,038	74,760	116,405	295,951	125,874
% от общите капиталови разходи	1,82%	6,46%	7,84%	8,70%	15,90%	13,63%

Източник: Общинска администрация

Би могло да се обобщи, че образователната структура в община Стражица е оптимизирана, като се извършва ежегодна поддръжка на нейната материална база, чийто нужди за модернизация са значително големи. По време на фокус групите многократно се подчерта, че качеството на образователните услуги, извънучилищните дейности и връзката между бъдеща професионална реализация и образование са предизвикателства, които се нуждаят от комплексна подкрепа за тяхното разрешаване.

Спорт и спортна инфраструктура

Състоянието на спортните съоръжения в община Стражица е незадоволително. На практика, редица стадиони по населените места и публични спортни площадки, които са функционирали в близкото минало, днес са занемарени и се нуждаят от основен ремонт и модернизация. Възможностите за спорт се свеждат до спортните съоръжения в училищата, които също имат нужда от осъвременяване и подмяна на настилки; отсъстват спортни и фитнес площадки в цялата община. В рамките на стадиона в гр. Стражица е имало спортни площадки, които не са възстановени, но има работен проект за тяхното рехабилитиране. Едно от малкото на брой действащи съоръжения е многофункционалната спортна зала в общинския център, която се използва за провеждане на хандбални състезания на републиканско ниво, традиционен спорт и на местни турнири по футбол на малки вратички. Въпреки това залата има потребност от ремонт, за да отговаря на съвременните изисквания и условия за спорт. В гр. Стражица има футболен и хандален отбор, а това налага модернизиране на средата за тренировки. За жителите от селата, обаче, отсъстват места за спорт; спортните салони са в окаяно състояние, няма и спортни площадки.

Жилищна осигуреност

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

По данни на НСИ от преброяването на населението през 2011 г. в община Стражица има 8347 жилища с 33,714 помещения или на един жител се пада малко повече от 2 помещения. Доброто състояние на жилищната осигуреност се потвърждава и от данните за 2012 г. за размера на жилищната площ спрямо общата площ – 77% в ползата на първата, докато средната стойност на разглежданото съотношение за област Велико Търново възлиза на 75%.

2.3.3 Социална сигурност

През последното десетилетие в страната започна активна реализация на политика по деинституционализация на социалните услуги и развитие на форми на услуги, предоставяни в общността. В подкрепа на тази политика са редицата финансови инструменти и програми, както и започналият през 2003 г. процес по децентрализация за предоставяне на социални услуги.

Разработената Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Стражица 2007-2017 г. развива пълноценна програма за реализация на конкретни мерки за развитие на социалните услуги в общината. По данни на местната администрация в периода 2007-2013 г. на територията на общината се предоставят следните социални услуги:

Таблица 11 Списък на предоставяните социални услуги по години и потребители

Вид услуги	Ползватели на услугите по години						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Дом за деца от 3 до 24 г. с умствена изостаналост, с. Горски Сеновец	56	54	47	44	45	42	41
Дом за деца от 7 до 20 г., лишени от родителски грижи, гр. Стражица	71	59	48	32	43	47	42
Дневен център за деца и младежи от 3 до 35 г. с умствена изостаналост, с. Горски Сеновец	16	15	15	20	20	20	30
Защитено жилище за лица над 18 г., гр. Стражица	-	4	6	9	10	9	10
Център за настаняване от семеен тип за деца от 3 до 20 г., гр. Стражица	-	-	-	8	9	9	8
Център за обществена подкрепа за деца и техните родители, гр. Стражица	-	-	-	-	30	30	29
Център за социална рехабилитация и интеграция	-	-	-	-	50	50	50
Домашен социален патронаж за хора, които не могат да се справят сами в ежедневието си	140	147	142	153	150	142	171
Домашен помощник за болни и възрастни хора, които не могат да се справят сами в ежедневието си, по проект на ОП „РЧР”	-	208	208	-	205	205	-
Домашен санитар за болни и възрастни хора, които не могат да се справят сами в ежедневието си, по проект на ОП „РЧР”	-	-	-	-	-	-	185

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

Личен асистент за хора с увреждания по ОП „РЧР”					47	47	47
Социален асистент за болни и възрастни хора, които не могат да се справят сами в ежедневието си, по проект на ОП „РЧР”	-	-	-	-	30	-	-

Източник: Общинска администрация

Очевидна е високата активност и ангажираност на местната власт в осигуряването на съвременна социална среда за уязвими групи хора. По данни на ИСУН за периода 2008-2012 г. община Стражица успява да договори по ОП „РЧР” общо 612 214 лв. за подобряване на социалната защита и социалното приобщаване. Едновременно с това, в периода 2008-2013 общината извършва разходи за ремонт и рехабилитация на материалната база за предоставяне на социални услуги в общ размер на 973,843 лв. (субсидия + собствени средства) или 8% от общите капиталови разходи. В допълнение на това, през 2013 г. местната администрация привлича допълнителни 63 855 лв. по ПРСР за обновяване на Защитеното жилище в гр. Стражица.

На практика, услугите, които се предоставят на територията на общината са насочени към ключови целеви групи – от възрастни хора през деца в риск, до такива с увреждания. В помощ на извършващия се преход към превенция на изоставянето, деинституционализация и реинтеграция биха могли да се планират повече инициативи, свързани с популяризацията, обучението и предоставянето на услугата „Приемна грижа”. Пречка пред разширяване обхвата на услугата е липсата на лицензиран доставчик на обученията за приемна грижа. ЦОП би могъл да се регистрира като такъв, но услугата се предоставя от общинската администрация, а това налага редица административни ограничения. Необходими са стъпки към включването на частноправни доставчици на услуги в системата от социални услуги на територията на общината. Друг проблем от професионален характер е фактът, че предоставянето на повечето услуги, с различни цели и потребители, се концентрира в една сграда.

Възможности за оползотворяване на свободното време и развитие на заложби на деца и младежи не са планирани в Стратегията за развитие на социалните услуги в Община Стражица 2007-2017 г. Частично такива възможности се осигуряват от читалищата на територията на общината, но са необходими допълнителни усилия за включване на младежите в полезни и устойчиви инициативи с дълготраен ефект и върху младежката заетост, така че да се създадат условия за задържане на младите на територията. Важна крачка в посока решаване проблемите на младежите е разработеният и приет от общината План за развитие на младежта на община Стражица 2014-2016 г.

2.3.4 Здравни услуги

В контекста на продължаващия хаос в здравната реформа и в контраст с постигнатия значителен напредък в оптимизацията на социалната и образователната среда, здравеопазването на

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

територията на община Стражица остава незадоволително. Основният проблем на здравната система и предоставянето на здравни услуги в община Стражица е липсата на достатъчен брой общопрактикуващи лекари, които да осигурят постоянно здравно обслужване в малките населени места. В общината има разкрит филиал на спешна помощ и линейка, но отсъстват функциониращи лечебни заведения, които да осигуряват необходима специализирана здравна помощ.

По данни на Регионалната здравна инспекция, гр. Велико Търново към 2013 г. извънболничните здравни грижи и услуги на територията на община Стражица са концентрирани в:

1. Първична медицинска помощ – 7 общопрактикуващи лекари, 3 в гр. Стражица, 2 в с. Камен, 1 в с. Кесарево и 1 в с. Сушица;
2. Първична медицинска помощ – 1 лекар за първична доболнична помощ в гр. Стражица;
3. Първична помощ по дентална медицина – 5 заведения, 4 в гр. Стражица и 1 в с. Кесарево;
4. Специализирана медицинска помощ – 1 специалист по педиатрия, 2 специалисти по вътрешни болести, от които единият е и по кардиология и 1 специалист по нервни болести. И четирите специалисти се локализиращи в гр. Стражица.
5. Една самостоятелна клинична лаборатория в гр. Стражица.

В системата на здравните услуги попадат и детските ясли. Към 2012 г. те са 2 на брой с общ капацитет от 31 места, като са запълнени 26.

2.3.5 Трудов пазар и безработица

Заетост

Една от целите на стратегия “Европа 2020” е нивото на заетостта на населението на възраст 20—64 години да нарасне от 69 % до поне 75 % (национална цел на България – 76%, към 2011 за област Велико Търново например е 61,9%), включително чрез по-голямо участие на жените, по-възрастните работници и по-добрата интеграция на мигрантите в работната сила. Полезен инструмент в борбата с високата безработица се явява трудовата миграция. Всекидневни трудови мигранти са заетите икономически активни лица, които живеят в едно населено място и пътуват до друго населено място, в което работят. Явлението „всекидневна миграция“ е тясно свързано с икономическото състояние на населените места, тяхното местоположение и инфраструктура, както и с наличието и характеристиките на работната сила в тях. Значението на този процес за обществото е голямо, тъй като участието във всекидневните пътувания, за разлика от постоянното преселване, не води до обезлюдяване на населени места или до нарушаване на възрастовата структура на населението.

Таблица 12 Всекидневни трудови пътувания на заетите лица по направление на миграцията за 2011 г.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Заети	Лица, които живеят и работят в едно и също населено място	Всекидневни трудови емигранти (ВТЕ)						
		Общо	От тях отиват на работа					
			В същата община		В община на същата област		В община на друга област	
			в градове	в села	в градове	в села	в градове	в села
3282	2710	572	204	100	199	25	29	15
% от общия брой заети лица	82.6%	17.4%						
% от общия брой ВТЕ			35.7%	17.5%	34.8%	4.4%	5.1%	2.6%

Източник: НСИ – Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 – Всекидневни пътувания

Данните от таблицата показват, че 1/3 от населението на община Стражица работи в територии, извън общината. Това обстоятелство показва, че местният пазар на труда е неатрактивен и неадекватен на потребностите и превръща територията в икономически непривлекателна. В определени контексти трудовата миграция би могла да се използва и като прогнозен индикатор за бъдещ сценарий в „спасяването“ на територии с висок коефициент на ВТЕ – чрез превръщането им от зони със смесени функции (жилищни и бизнес) в зони с преобладаващо жилищни функции или територии от резидентен тип (напр. вилни зони към градските центрове).

Безработица

В рамките на област Велико Търново община Стражица попада в зоната с трайно високо развито равнище на безработица, заедно с общините Елена, Златарица и Полски Тръмбеш. През последното десетилетие безработицата в община Стражица ежегодно поддържа стойности значително над средните за страната. По данни на бюро по труда, гр. Горна Оряховица през 2012 г. лицата извън трудовия пазар са 31.9% от населението на общината срещу 10.4% в национален мащаб. През 2012 г. безработицата рязко се покачва поради промяна в икономически активното население, което е база за изчисляване на този показател. Тази тревожна тенденция налага спешни и устойчиви мерки на местно ниво за подобряване качеството на живот и повишаване на дългосрочната заетост, тъй като в много от българските общини активните мерки по заетостта имат сезонен, краткосрочен характер и нетраен ефект. Дългосрочната заетост ще стимулира и раждаемостта на територията на общината, което ще подобри местната демографска картина и ще създаде предпоставки за устойчив растеж. Таблицата по-долу илюстрира динамиката на безработицата в периода 2007-2012 г.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Таблица 13 Динамика на безработицата за периода 2007-2012 г.

Година	Регистр. безр. лица	Регистр. безр. до 29 г. вкл.	Регистр. безр. с рег. > 1 год.	Брой безр. лица за едно място	Равнище на безр.
2007	1550	398	1135	23	21.31
2008	1324	298	833	17	18.20
2009	1243	279	543	16	17.09
2010	1444	271	639	23	19.85
2011	1221	217	569	38	23.05
2012	1367	299	570	20	31.9

Източник: Бюро по труда, гр. Горна Оряховица

Видно от таблицата, делът на безработните младежи е обезпокоително висок – 22% за 2012 г., макар че в абсолютни стойности бележи спад от 2007 г. насам. Младите хора в България са сред най-късно влизащите в пазара на труда в сравнение с другите държави от ЕС. Необходимо е да се положат усилия за плавното преминаване на завършващите образованието си към пазара на труда чрез разширяване на стажовете и практиките в публичния, частния и реалния сектор.

Добър показател от динамиката на безработицата е намаляването наполовина на дела на дълготрайно безработните лица от началото на анализирания времеви период. Като цяло обаче, високото равнище на безработица в общината е сериозен лимитиращ фактор за устойчивия растеж на територията.

2.3.6 Култура

В община Стражица съществуват движими и недвижими културни ценности, като културно-историческото значение на голяма част от тях все още не е изследвано. Справка на Министерство на културата (Приложение 1) показва наличие на 75 НКЦ в 15 от 22-те населени места в общината, като 10 от обектите са с национално значение, а по-голямата част от останалите са с местно. Пример за обекти с национално значение са могилиците, останки от манастири и др.

Таблица 14 Брой и местоположение на недвижими културни ценности по вид на обектите

Населено място	ВИД НА ОБЕКТИТЕ			
	Архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	Археологически	Художествен	Исторически
с. Асеново	2		1	

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

с. Балканци	1	1		
с. Благоево			1	
с. Бряговица	6		1	2
с. Виноград		3		
с. Горски Сеновец				1
с. Камен	6			10
с. Кесарево	3	2	2	3
с. Лозен		1		
с. Мирово			1	
с. Николаево		1	2	1
с. Ново Градище			2	
гр. Стражица	5	2	2	4
с. Сушица		2	2	1
с. Царски извор			1	3
ОБЩО	23	12	15	25

Източник: Министерство на културата

Националният институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) не е провеждал дейности по актуализация на списъка на недвижими културни ценности (НКЦ) на територията на община Стражица и в института не са постъпвали предложения от общинската администрация за реализиране на такава дейност. Дейностите по актуализация на списъка включват актуализирана оценка на културната и научна стойност на обектите, на състоянието им, определяне на режими за опазването им, както и идентифициране на нови обекти с потенциал на НКЦ. Цялото това наследство се нуждае от целенасочена политика за опазване на културните ценности и използването им като ресурс за икономическо развитие. Една от приоритетните задачи на местната власт в новия програмен период е да инициира постъпки в посока актуализация и оценка на НКЦ, така че на по-късен етап да се започне с разработване на интегрирани туристически пакети, в които да са включени тематични продукти на базата на местното КИН.

В сферата на движимото културно наследство, община Стражица разполага с богат фонд от творби, които се съхраняват и експонират в изложбената зала. Фондът наброява около 1000 творби, групирани в следните раздели: живопис, графика, скулптура, международен пленер и приложен раздел. Изложбената зала разполага с колекция от 250 графични творби, които не може да експонира поради липса на рамки, както и с музейна сбирка с около 1400 експоната.

В гр. Стражица се намира картинна галерия, основана през 1960 г. със 7 изложбени зали на различни нива, със стъклен таван и директно слънчево осветление. От 1974 г. до 1985 г. в общината се е провеждал международен пленер по живопис. След земетресението от м. декември 1985 г. сградата е неизползваема поради липса на средства за нейното възстановяване.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Земетресението разрушава и редица други културни сгради, вкл. читалището в гр. Стражица. Към момента на читалището е предоставена общинска сграда.

В общината има функциониращи лятно и зимно кино, но те се нуждаят от сериозен ремонт, за да отговорят на съвременните изисквания за качество и безопасност.

Културната дейност на територията на община Стражица се извършва основно от читалищата. Има добре изградена читалищна мрежа, която се състои от 15 читалища в 15 населени места. 10 от тях са оборудвани с компютърна техника. Ежегодно се актуализира Общинска програма за развитие на читалищната дейност. Ключов фактор, който затруднява превръщането на читалищата в атрактивна среда за съвременна култура, социализация между населението и поколенията и за разнообразяване начина на живот като цяло, е незадоволителното състояние на материално-техническата база, която се нуждае от сериозна рехабилитация и модернизация.

2.4 Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

2.4.1 Транспортна инфраструктура и достъпност

Община Стражица е локализирана в регион, в който са развити всички видове транспорт – автомобилен, железопътен, воден и въздушен. В близост до общината преминават второстепенните оси на развитие на област Велико Търново, които се формират по транспортните направления на коридорите от трансевропейската транспортна мрежа и на други транспортни мрежи от национално значение, както следва:

- Средна основна меридионална ос - Русе–Велико Търново–Габрово–Стара Загора–Хасково–Кърджали–Маказа, част от общоевропейски транспортен коридор № 9;
- Северна основна паралелна ос – София – Плевен – Русе и отклонението София–Ловеч–Велико Търново–Шумен–Варна (АМ „Хемус“);
- Крайдунавска паралелна ос, която свързва селищата по Дунавското крайбрежие;
- Второстепенна ос на развитие свързваща селищата Свищов и Велико Търново.

С регионално и национално значение са пътищата от националната сухопътна мрежа, а именно:

- Велико Търново – Кесарево - Омуртаг / Варна/
- Горна Оряховица - Камен – Попово / Варна/
- Стражица - Лозен - Полски Тръмбеш /Русе –Велико Търново/
- Стражица - Ново Градище – Омуртаг /Варна /

Съгласно Регионалния план за развитие на СЦР за периода 2014-2020 г. приоритетите за подобряване на пътната мрежа в област Велико Търново, от които община Стражица също има потенциални икономически ползи, включват доизграждането на АМ „Хемус” в участъците Ябланица – Велико Търново и Велико Търново – Шумен и АМ Русе – В. Търново, както и скоростен път Русе – Варна.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Междуселищните връзки в общината се осъществяват чрез автомобилния транспорт. Гъстотата на пътната мрежа е значително по-висока от средната за страната – 1.04 км/кв.км за общата дължина, вкл. улици и пътища и 0.076 км/кв.км за дължината на междуселищните пътища. През територията преминава първокласен път В.Търново – Омуртаг с дължина 16 кв. Общата дължина на пътища I и III клас е 113,270 км. По данни на Агенция „Пътна инфраструктура” преобладават първокласни и третокласни пътища с оценка „средно” състояние. През 10 от всичките 22 населени места минават пътища III-ти клас, докато през останалите – IV-ти клас. Четвъртокласната пътна мрежа е 83,100 километра. Към 2013 г. от тях са ремонтирани 45,300 км или 54,51%. По данни на общинска администрация 40,000 км от IV клас пътища са в добро състояние, 6,600 км в задоволително и останалите 36,500 – в лошо. Дължината на уличната мрежа в общината е 320,340 км., от които към 2013 г. са ремонтирани само 13,420 км., което възлиза на 4,19%. Инвестициите за рехабилитация на уличната мрежа е необходимо да се приоритизират пред тези за поддръжка на пътната инфраструктура, поради по-добри показатели за качество на последната.

Всяка година местната власт извършва ремонтни дейности на пътната мрежа, при наличие на средства за това, чиито необходим размер далеч надхвърля разполагаемия. Така например, за периода 2008-2013 г. общината е изразходвала 2,861,386 лв. (субсидия + собствени средства) за поддръжка на общинската пътна и улична мрежа, като преобладаващата част от подобренията са в гр. Стражица и с. Камен. Ремонтни дейности са извършени и със средства от МРРБ на стойност 627,675 лв., както и по програма САПАРД на стойност 112,421 лв. Необходими са инвестиции за рехабилитация на пътища и улици и в останалите населени места, като най-подходящ финансов източник за това, извън системата от субсидии и местни финанси, за периода 2014-2020 г. е ПРСР.

Община Стражица се обслужва от железопътна линия с национално значение София – Варна /през Горна Оряховица/. Дължината на железопътната мрежа, преминаваща през територията на общината е 39,708 км. Техническото състояние на релсо-траверсовата скара е добро и гарантира, заложените в графика за движение на влаковете, скорости. По данни на ДП „Национална компания железопътна инфраструктура” към момента не се предвижда закриване или откриване на експлоатационни пунктове на територията на общината. ЖП гара Стражица и жп спирките в селата Кесарево и Асеново, в комбинация с автомобилния транспорт, създават добра възможност за транспортни комуникации и превоз на стоки.

2.4.2 Енергийни мрежи

Електроенергийни мрежи и съоръжения

Община Стражица се отличава с относително добре развита енергийна инфраструктура. Всички населени места са електроснабдени и практически не съществуват проблеми за мрежите на

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

електроразпределението. Основен източник на енергия е националната електроенергийна система, посредством един от основните възли на преносната система – подстанция Горна Оряховица с трансформация на напрежението 220/110/20 kV. Чрез трансформаторна районна подстанция 110/20 kV., разположена на територията на гр. Стражица се осигурява захранването на цялата община.

Към момента на подготовка на ОПР на общината за периода 2014-2020 има изготвена краткосрочна Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива, в отговор на нормативното задължение по чл. 10 от Закона за енергията от възобновяеми източници. Предстои програмата да бъде приета от Общински съвет и да стане публично достъпна.

Общината е предприела няколко инициативи, насочени към **енергийна ефективност**, изразяващи се в помяна на отоплителни инсталации, смяна на дограми, външни фасади, покривни конструкции др. Количеството на генерираните енергийни спестявания всяка година нараства, макар и с много малки темпове. Докато през 2010 г. той възлиза на 1,8 toe¹, през 2012 нараства до 3,4 toe. Краткосрочната цел, съгласно НПДДЕ, е до 2016 размерът да достигне 57,56 toe, което община Стражица вероятно няма да успее да достигне. Следователно, редица инвестиции и инициативи в тази посока са крайно от необходими.

Уличното осветление, както и отоплителните инсталации в обществените сгради са остарели и са причина за високите експлоатационни разходи. До този момент общината не е извършила енергоспестяващи мерки за улично осветление.

Газопреносна и газоснабдителна мрежа

В община Стражица няма газифицирани райони, но са налице добри условия за газифициране на града. През територията на общината преминава Северният клон на националната газопроводна система. Предвижда се да преминат и тръбите на двата големи транснационални газопровода – НАБУКО и Южен поток, които в този участък ще дублират северния разклон на магистралния газопровод.

2.4.3 Телекомуникации и интернет достъп

Телекомуникации и съобщения

Телекомуникационната и съобщителната мрежи на територията на община Стражица са сравнително добре развити. Всички населени места са обхванати от фиксираната телефонна мрежа на БТК АД. По данни на БТК АД територията на общината е 100% цифровизирана. През последните години, тенденцията в национален и световен мащаб е намаляване на

¹ 1 toe (тон нефтен еквивалент) = 11,6 MWh

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

стационарните телефонни постове за сметка на мобилните услуги. Съществува 100% GSM покритие на населението в общината.

Достъп до интернет

Данните, от преброяването през 2011 г., за наличието на компютър в жилището и достъп до интернет показват ниски показатели за община Стражица. Само в 22,3% от обитаваните жилища има наличие на компютър, а интернет се ползва от 18,8% от домакинствата. Средните стойности за област Велико Търново са съответно 43,1% (наличие на компютър) и 40,1% (достъп до интернет). Източните и северните части на община Стражица, извън общинския център, не са осигурени с широколентова връзка.

Ниските нива на достъп до ИКТ и интернет е лимитиращ фактор за въвеждането на електронни услуги и интензифициране на електронната търговия, както и е показател за по-слаба информираност на обществеността.

2.4.4 ВиК инфраструктура

Водопреносна и водоснабдителна мрежи

Водоснабдяването на населените места от областта се осигурява основно от местни водоизточници на подземни води. Единствено гр. Стражица и селата Кесарево и Бряговица получават вода за питейно-битови нужди от хидровъзел „Йовковци“. Останалите селища са с местни водоизточници (дренажи, каптажи, шахтови и тръбни кладенци), разположени на тяхна територия. Всички населени места да обезпечени целогодишно с необходимите водни количества с изключение на с. Теменуга, където има сезонен недостиг на вода.

Водопроводната мрежа е с дължина 365,195 м., а 68% от тръбите са от азбесто-цимент. Състоянието на водопроводите участъци е значително влошено. По-голяма част от тях са крайно амортизирани и е наложителна поетапната им подмяна с ПЕВП тръби. Силно амортизираната водопреносна мрежа е основна причина за огромните водозагуби, които през 2012 г. възлизат на 88% от общо подадената вода, по данни на „Водоснабдяване и канализация Йовковци“ ООД

Канализационна мрежа и пречистване на води

Неизградеността на канализационни мрежи в района е причина за заустване на отпадъчните води директно в реки и дерета или отвеждане в септични ями. Има една изградена ПСОВ гр. Стражица, но тя е без изградено биологично стъпало.

В етап на реализация са проекти за изграждане на вътрешна канализационна мрежа в с. Сушица, Камен и Кесарево, чийто проекти се финансират по ПРСР 2007- 2013 г., Мярка 321 – „Основни услуги за населението и икономиката в селските райони“. До момента в тези села има частично изградена канализационна мрежа.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

2.5 Екологично състояние и рискове

Комплексната оценка на отделните групи фактори, влияещи върху качеството на средата показва, че община Стражица се характеризира с добро качество на околната среда. Няма територии с потенциален екологичен риск, но въпреки това някои компоненти на средата проявяват изнестни отклонения от нормативно регламентирани стойности на качество.

Води

Данните от провеждания от РИОКОЗ мониторинг на питейните води показва, че питейната вода в гр. Стражица и селата отговоря на нормативните изисквания за качество на водата, предназначена за питейно-битови цели, с изключение на селата Благоево, Балканци, и Владислав. Водата в посочените села е с високо съдържание на нитрати – над 50 мг/л. Наднорменото съдържание на нитрати в питейната вода най-често е резултат от прекомерното и неправилно торене на почвата с органични и минерални торове във водосборната област на плитките подземни водоизточници, използвани за питейно водоснабдяване. Други източници на нитратно замърсяване на подземните води са отпадните води от животновъдни стопанства, нерегламентирани сметища, населени места без изградена канализация.

Въздух

По отношение на атмосферния въздух не са установени превишения над пределно допустимите концентрации на серен диоксид, азотен диоксид и озон. Единствено по показател фини прахови частици под 10 µm са установени превишения на средно-деноношните и средно-годишни стойности, като основната причина са транспортът и отоплението на твърдо гориво през зимата.

Съгласно Наредба № 7 към Закона за чистотата на атмосферния въздух община Стражица попада в район VI по чл. 30, ал. 1, т. 3 – район, в който нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове. На територията на общината няма станции за контрол на състоянието на въздуха. Извършва се периодичен контрол от РИОСВ – В. Търново на азотен диоксид, серен диоксид, сероводород, прах и оловни аерозоли. На контрол подлежат паровата централа на „Велпа-91” АД и мазутната централа на „Корадо – България” АД. През летния сезон има значително замърсяване в района на главните пътища.

Няма предприятия, генериращи шумово замърсяване. Повишени стойности има в близост до главните автомобилни пътища. Шумовото замърсяване от автомобилния транспорт може да бъде ограничено чрез създаването на зелени пояси и подобряване на състоянието на пътната настилка.

Почви

На територията на община Стражица не са установени земеделски земи, които да са трайно увредени, замърсени и негодни за селскостопанско производство - резултатите от извършените анализите на проби от почвата през 2011 г. показват, че няма наднормено съдържание на *“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”*

вредни вещества в почвата; няма замърсяване на почвата с устойчиви органични замърсители (УОЗ); не е налична вредна киселинност. Употребата на торове и пестициди е в границите на нормативите с известен риск от преторяване.

Опожаряването на декари стърнища и суха тревна растителност в земеделските земи и горския фонд водят до замърсяване на атмосферния въздух с вредни газове. Високата температура води до увреждане на повърхностния слой на почвата, което нарушава нейната микробиологична структура и воден баланс. Това от своя страна води до дисбаланс в екосистемата, тъй като микроорганизмите в почвата разлагат растителните остатъци и създават органични вещества – един от показателите за плодородието на почвата.

Различната гъстота на речната мрежа, характерът на основните скали и почвата, както и нерационалното използване на пасищата и горите обуславят появата и наличието на слаби и средно развити ерозионни процеси в община Стражица. Проявата на свлачища на нейна територия е проблем за състоянието преди всичко на шосейните пътища, част от които не са достатъчно противосвлачищно обезопасени.

Отпадъци

Община Стражица реализира годишни планове за действие по Програмата за управление на отпадъците, има и Програма за разделно събиране на отпадъци. Таблицата долу илюстрира общото количество разделно събран отпадък и броя на почистените нерегламентирани сметища.

Таблица 15 Общо количество разделно събран отпадък и брой на почистените нерегламентирани сметища за периода 2011 – 2013 г.

Година	Общо количество разделно събран отпадък	Брой на почистените нерегламентирани сметища
2011	62,300 т.	32
2012	21,510	31
2013	11,420	45

Източник: Общинска администрация

През 2009 г. се закриват сметищата в 12 населени места от общината, а през 2010 г. – в още 6. През 2004 се закриват първите 3 сметища. Все още обаче функционира общинското депо за отпадъци в гр. Стражица, чиято рекултивация следва да се извърши във възможно най-кратко време, поради изтеклия срок (2009 г.), поставен от ЕК за закриване на всички сметища и изграждане на модерни регионални депа за битови отпадъци. Стартирал е проектът за изграждане на регионално депо за неопасни отпадъци и съоръжения за предварително третиране на отпадъци преди окончателно им обезвреждане чрез депониране в гр. Велико Търново. В него ще се събират битовите отпадъци на общини Велико Търново, Горна

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Оряховица, Лясковец, Елена, Златарица и Стражица. Финасира се по ОП „Околна среда” и трябва да бъде завършено най-късно в средата на 2015 г. Стойността на проекта е 30.6 млн. лв.

Общината има действащ договор с частни фирми за събиране, транспортиране и временно съхранение на излезли от употреба МПС. Договорирала е и дейности по събиране, транспортиране, временно съхранение и предаване за оползотворяване на излезли от употреба батерии, акумулатори, електрическо и електронно оборудване.

Защитени територии

Районът на община Стражица е със специфична флора и фауна, с редки и изчезващи видове, включени в Червената книга на България и голямо разнообразие от ценни лечебни растения – среща се мащерка, риган, бял и жълт кантарион, невен, лайка и др. Запазени са естествени гори от дъб и бук. В някои землища има запазени вековни дървета. Съществува богато разнообразие от животински видове. Срещат се благороден елен, диви свине, зайци, фазани, бухали, тритони, костенурки. Насекомите са представени от всички видове, срещани на територията на България, включително и вписаните в Червената книга Еленов рогац и Бръмбар носорог.

В община Стражица се намират територии, обект на защита по Закона за защита на териториите и Закона за опазване на биологичното разнообразие. Таблицата по-долу представя информация за тях.

Таблица 16 Защитени територии

Защитена територия/наименование	Населено място	Площ /ха/	Година на обявяване	Включена в НАТУРА 2000
Железарци	с. Железарци	31,2	2002	Не
р. Голяма река	гр. Стражица		2006	BG0000432
р. Стара река	с. Бряговица и с. Кесарево		2006	BG0000279
Беленска гора	с. Виноград		2006	BG0000231

Източник: Закон за защитените територии и Закон за опазване на биологичното разнообразие

2.6 Административен капацитет

Административно обслужване

Основополагащ принцип на административното обслужване е осигуряването на достъп до услуги по различни канали (на гише, по интернет, по телефон, по пощата). Въпреки това, все още основната част от административните услуги се предоставят на „гише”. На територията на общината функционира общински информационен център, в който се предоставят 114 услуги в следните направления:

- Административни услуги по гражданска регистрация и актосъставяне - 24 бр.
- Административни услуги общинска собственост - 27 бр.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

- Административно-технически услуги по устройство на територията - 37 бр.
- Административни услуги икономически дейности - 17 бр.
- Административни услуги местни данъци и такси - 9 бр.

Интергрирани и електронни услуги все още не се предоставят.

Развитието на електронното управление в общината, както и в страната, като цяло, се осъществява с бавни темпове, а възможностите за предоставяне на услуги по електронен път са незадоволителни. Сред основните пречки е съществуващата оперативна несъвместимост между наличните системи в отделните административни структури, която трябва да бъде преодоляна. Масово се изисква от потребителите да предоставят документи, издадени от други администрации. Отделните институции нямат достъп до наличните информационни масиви на други администрации, а служебните обмени на информация са на незадоволително равнище. За подобряване на качеството на административното обслужване през следващия програмен период 2014-2020 община Стражица е необходимо да се насочи към въвеждане на нови интегрирани административни услуги, осигуряване на оперативна съвместимост между съществуващите системи и служебен обмен на информация и документация.

За облекчаване на гражданите и бизнеса е необходимо въвеждане на комплексно административно обслужване, при което административната услуга се предоставя от компетентните административни органи; лицата, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги, предоставят услуги, без да е необходимо заявителят да дава информация или доказателствени средства, за които са налице данни, събрани или създавани от административни органи (първични администратори на данни), независимо дали тези данни се поддържат в електронна форма или на хартиен носител.

Има висока необходимост от насърчаване осигуряването на лесен и удобен достъп до администрацията за хора с увреждания, като освен физически достъп до звената за услуги, е необходимо да се реализират инициативи за създаване на мобилни групи от служители, които да посещават хората с увреждания. Реализирането на дейностите за подобряване на обслужването ще спомогне за цялостно подобряване на имиджа на общинска администрация.

Общината е член УС на МИГ „Лясковец-Стражица“. Създадена е чрез подхода ЛИДЕР и се финансира по ПРСР с общ бюджет 3,096,000 лв., като 80% от него е предвиден за реализация на общностни проекти от местно значение и за двете съставни общини. Организацията е ключов фактор в развитието на територията и е първа от всички МИГ в страната, която постига най-висок процент на съотношение одобрени проекти/сключени договори – 39,42% на обща стойност 930,045.82 лв. МИГ „Лясковец-Стражица“ е най-успешният пример досега за форма на междуобщинско сътрудничество и практики от подобен характер следва целенасочено да се подкрепят, за да се осъвременят и подобри в максимална степен качеството на управление, на базата на местни потребности и ресурси.

Финансово състояние

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

Резултатите от последващата оценка на ОПР на община Стражица за периода 2007-2013 г. показват, че на целевата територия са се реализирали 444 разнообразни инициативи на обща стойност над 60,000,000 лв.

През лятото на 2012 г. Министерство на финансите публикува Методика за оценка на финансовото състояние на общините, която разпределя органите на местно самоуправление в 5 групи съобразно следните 4 показателя за финансово състояние 1) Финансова самостоятелност; 2) Финансова устойчивост; 3) Ефективност; 4) Инвестиционна активност. Общата оценка е въз основа на подреждането на общините по резултата от средноаритметичната стойност на разглежданите четири групи показатели. Тежестта на всеки от показателите в общата оценка на общината зависи от особеностите на всеки от тях. Показателите за ефективност поради очертаните слабости участват с половината от тежестта си в сумарната оценка.

Таблица 17 Оценка на финансовото състояние на община Стражица за периода 2011 - септември 2013

Показател	Година/Стойност		
	2011	2012	30.09.2013
Финансова самостоятелност	Дял на собствените приходи от общите постъпления		
	24,53%	20,68%	22,23%
	Покритие на разходите за местни дейности със собствени приходи		
	75,76%	56,83%	61,34%
Финансова устойчивост	Бюджетно салдо спрямо общите постъпления		
	-4,97%	-1,51%	-4,46%
	Размер на дълга, като процент от собствени приходи и изравнителна субсидия		
	11,26%	3,23%	6,47%
	Просрочени задължения като % от собствени приходи и изравнителна субсидия		
	0,54%	4,16%	4,47%
Ефективност	Дял на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи		
	50,65%	52,02%	53,34%
Инвестиционна активност	Дял на капиталовите разходи в общите разходи (инвестиционна активност)		
	13,32%	17,30%	39,46%

Източник: Министерство на финансите

Собствените приходи на общината, отнесени към общите приходи са под средните за страната за 2011 и 2012 г. – 40%. Това означава, че финансовият потенциал на община Стражица да генерира собствени приходи е сравнително нисък. Слабият финасов капацитет на общината се потвърждава и от дела на разходите за местни дейности, покрити със собствени средства.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Тревожна е тенденцията към поддържане на отрицателни стойности на бюджетното салдо, но пък от друга страна данните илюстрират добра финансова дисциплина, тъй като дълга и поетите задължения са в размери, позволяващи тяхното погасяване със собствени приходи. Тук трябва да се направи уговорката, че освен кредити, общината има и задължения по неизплатени договори с външни контрагенти, което влошава финансовото ѝ състояние, а данните в таблицата не включват тези задължения.

Разходите за издръжка на администрацията и за работни заплати не осигуряват развитие и затова техният дял в общите разходи трябва да намалява за сметка на капиталовите.

Като цяло, обаче, инвестиционна активност на общината е слаба, но през 2013 г. бележи известен ръст, което обаче се отразява обратнопропорционално (може да бъде пълно или частично) върху финансовата устойчивост, тоест резултира в по-висок дълг и просрочени задължения. Съотношението капиталови разходи/собствени приходи (не е показано в таблицата) трябва също да се поддържа в здравословни граници и да не се допуска превишаване на капиталовите разходи над собствените приходи.

Приетите законови граници за данъчната политика на местните власти се разшириха през последните години, като се даде възможност и за намаляване на данъчните ставки. Това вече провокира провеждането на данъчна политика и дори конкуренция между общините, но ефектът върху нивото и структурата на приходите не бе голям. Разбира се, кризата също даде своето отражение в местните приходи, което може и да скрива някои от потенциалните положителни развития от данъчната политика на местно ниво. Така или иначе обобщената картина през последните години не се промени много – общините разчитат основно на държавните трансфери, след това на неданъчните си приходи (такси и собственост) и най-накрая на данъчните постъпления.

2.7 Изводи

От извършения социално-икономически анализ на територията на община Стражица могат да се обобщят следните изводи:

- Община Стражица не представлява изключение от протичащите демографски процеси в страната – нейното население намалява, естествения и механичен прираст са с отрицателни стойности;
- Нивото на безработица продължава да е в пъти над средното за страната с висок дял на младежка безработица. Отсъствие на достатъчна ресурсна обезпеченост на територията по отношение на кадри.
- Развитието на местната икономика през последните години не се характеризира с драстични събития, които да доведат до промени в нейната структура – лидер е промишлеността, следвана

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

от селско стопанство и търговия, като последната почти се изравнява с аграрния сектор по финансови показатели и потенциал за развитие;

- И растениевъдството и животновъдството на целевата територия продължават да се поляризират, оформяйки дуалистична структура: наличие на ограничен брой пазарно-ориентирани големи стопанства и на множество малки непазарни стопанства;

- Допълнителни инвестиции по посока реабилитиране на поливното и развитие на биологичното земеделие, рекултивиране на зеленчукови и овощни площи, пчеларство, лозарство, както и преработвателни инициативи на база на местни ресурси са част от проектите, които биха стимулирали развитието на местната икономика придавайки добавена стойност;

- Налице са благоприятни тенденции в развитието на местната икономика, отчитайки нарастващи нива в стойността на произведената продукция, размера на нетните приходи и този на разходите за придобиване на ДМА;

- Полезно би било да се увеличат разсадниковите площи, в които да се отглежда посадъчен материал за създаването на нови площи с трайни насаждения от сливи, ябълки, вишни, череша, малини, касис, арония, къпини, ягоди и др.

- Изградената индустриална зона не се използва, поради липса на инвеститорски интерес, което налага спешни маркетингови мерки;

- Природните дадености, все още неизследваното в достатъчна степен културно-историческо наследство и близостта на територията до атрактивни туристически маршрути са ресурсите, които благоприятстват развитието на туризма. Той може да осигури диверсификация на местната икономика и алтернативна заетост на населението. Създаването на интегриран туристически продукт на базата на наличните природни и антропогенни ресурси и традиции, и превръщането им в атракции за посетителите, е необходимо условие за превръщането на територията в дестинация за алтернативен туризъм.

- Особено благоприятна за икономиката на общината е близостта на летище Горна Оряховица и международно речно пристанище в Свищов, която е недостатъчно оценена и използвана от местния бизнес.

- Като заплаха за бъдещото социално-икономическо развитие на общината се явява липсата на предприемачески дух и самоинициативност сред местното население; има заявено желание за запазване на статуквото, породено от наложената представа и очаквания за публично субсидиране на пазарни икономически дейности, както и дефицит на идеи и намерения за започване на собствен бизнес.

- Екологични проблеми на територията могат да възникнат, частично вече съществуват, в резултат от нерагламентирани сметища и торища, повишаване на съдържанието на нитрати в питейната вода на селата Балканци, Владислав и Благоево, опожаряването на стърнища и суха

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

тревна растителност, както и заустване на отпадъчните води в реки, поради липса на канализация.

2.8 SWOT-анализ

SWOT-анализът като качествен аналитичен и прогностичен метод дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитие на общината и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието на базата на предложения по-горе социално-икономически анализ на територията. Използвана е общата матрица за този вид анализ, отразяваща взаимодействието на вътрешните фактори (силни и слаби страни), и външните фактори (възможности и заплахи).

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Добре развито селско стопанство в сферата на зърнените култури; - Традиции и добри условия за развиване на зеленчукопроизводство и овощарство; - Наличие на структуриращи за местната икономика преработвателни предприятия; - Наличие на добри транспортни комуникации от регионално, национално и международно значение; - Оптимизирана образователна и социална инфраструктура; - Развита система от публични услуги, удовлетворяваща местните потребности; - Богато културно-историческо наследство	- Неблагоприятна демографска картина; - Висока безработица; - Висок дял на неграмотните и нискообразованите лица; - Липса на квалифицирани кадри; - Висок дял на изоставените и необработваемите земи; - Неподдържани хидромелиоративни системи; - Слабо развит горски сектор; - Недоизградена и в лошо състояние техническа инфраструктура; - Липсва туристическа инфраструктура; - Ниска степен на социализация на КИН;
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
- Повишаване на обществения интерес към формите на алтернативен туризъм; - Повишаване на изискванията за качество на хранителните продукти; - Внедряване на финансови инструменти за подпомагане на малките земеделски стопанства и МСП; - Въвеждане на по-ефективни производства на базата на иновации	- Задълбочаване на миграционните процеси; - Липса на инвестиционен интерес към общини извън градските агломерации; - Поява на рискове от непредвидими природни и обществено-политически събития; - Продължаване на негативните тенденции, свързани с изменение на климата;

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

	• Високи изисквания за кредитиране на бизнеса;
--	--

3. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОПР

Стратегията за развитие на община Стражица отчита законодателната и стратегическа рамка на регионалното развитие в европейското и националното пространство. Структурата и посланията на стратегическата част съответстват на постановките в ЗРР, ППЗРР, „Методическите указания...” Стратегическата част адаптира на локално ниво ключовите теми за развитие, въведени от Кохезионната политика и регламентите за управление на фондовете на ЕС. Формулираните стратегически цели отразяват общите цели на Стратегията Европа 2020. Стратегическата рамка на ОПР на община Стражица е хармонизирана и с предвижданията на НСРР и НКПР на България, заедно с Националната програма за развитие България 2020, Националната програма за реформи и секторните стратегии в страната. ОПР се рамкира от планирането на цялата великотърновска област, изразено в Областната стратегия за развитие за периода 2014-2020. Препоръките отправени в Последващата оценка за изпълнението на ОПР на Стражица за периода 2007-2013 г. също са част от плана за развитие за новия програмен период.

Според категоризацията на центровете в България, заложен в НКПР, системата от полюси на растежа се представя от пет йерархични нива, обособени в низходящ ред, съобразно тяхното комплексно значение за пространственото развитие на страната. Община Стражица попада в пето, последно, йерархично ниво, което се отнася до много малки градове и села, центрове на общини, чийто потенциал се концентрира и усвоява във вътрешността на целевата територия и общината без да надскача нейните граници. Това характеризира икономическата система на Община Стражица като затворена и мерки за нейното „отваряне” навън са по-скоро нецелесъобразни и нереалистични. Необходими са действия, които да разнообразят и оптимизират съществуващите икономически системи, така че да се подобрят условията и качеството на живот на територията.

В Областната стратегия за развитие на област Велико Търново 2014-2020 са определени **райони за целенасочена подкрепа (РЦП)**, чиято цел е да се постигне ефективна териториална концентрация на ресурсите за редуциране на вътрешнорегионалните различия. В обхвата на РЦП са включени общини с по-слабо развита икономика, по-ниски доходи на населението, по-високи нива на безработица, застаряващо население, по-ниска гъстота на населението, недостатъчно развита базова инфраструктура. В допълнение, при използването на тези показатели общините на територията са категоризирани по степен на „уязвимост” в зависимост от общото влияние на показателите върху конкурентоспособността, устойчивото развитие и просперитета на съответните общини. По отношение дефинирането на териториалния обхват на РЦП, проведенят подробен анализ за целите на ОбС на област Велико Търново 2014-2020 показва категорична принадлежност на община Стражица към една обща група общини от

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

областта (Полски Тръмбеж, Сухиндол, Златарица, Елена и Павликени), в която се наблюдава висока концентрация на неблагоприятни характеристики. Едновременно с това, община Стражица, както и другите посочени общини, е характеризирани и с висока степен на уязвимост, което категорично дефинира територията като район за целенасочена подкрепа. За определените РЦП предстои да бъде разработена Национална програма за реализация на дейности, която ще представлява необходимия организационен и финансов инструмент за допълнителни възможности за уязвимите общини.

3.1 Принципи и подход

Стратегията на настоящия ОПР е направена съобразно утвърдените теоретични модели и съвременни практики в сферата на стратегическото планиране на местното развитие. Приложено е съчетание от няколко основни принципа.

- **Публичност.** Стратегията е формулирана съвместно с множество представители на община Стражица, чрез проведена серия от фокус групи (42 участници) и анкетно проучване сред 140 жители на общината.
- **Съгласуваност.** ОПР на Стражица успешно заема своето място сред системата за планиране в ЕС и България, като съответства, интерпретира и конкретизира предложенията на документите от по-високо ниво.
- **Съсредоточеност.** Приоритетните области от стратегията позволяват ясен фокус на усилията и ресурсите в оптимален брой допълващи се направления за общинското развитие.
- **Обвързаност.** Използван е съвременният интегриран подход за планиране, като отделните дейности са обвързани по между си и съвместно подобряват определени аспекти от общинското развитие.
- **Аргументираност.** Структурирането и съдържанието на стратегията се основава на закономерностите в местното развитие, обобщени от общественото мнение и синтезираните резултати от проведен анализ.
- **Оперативност.** Стратегията завършва със съвкупност от мерки, чиито конкретни дефиниции дават възможност за предприемането на ясни действия и реализация на мотивирани проекти през следващите седем години.

В резултат на всичко това, стратегията за развитие на община Стражица за периода 2014-2020 представлява съчетание на визия, обща цел, 3 стратегически цели, 5 приоритетни направления, 12 специфични цели, декомпозирани в 24 мерки. Между отделните елементи на стратегическата рамка е осигурена кохезия и взаимно допълване, като водещ принцип при структурирането им е търсенето на синергичен ефект.

3.2 Визия за развитие и обща цел 2020

Визия на община Стражица

Община Стражица – привлекателна за бизнес, живот и туризъм европейска зелена община с функционираща модерна инфраструктура и насърчаваща среда за конкурентно икономическо

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

и социално развитие

Обща цел на ОПР на община Стражица за периода 2014-2020

Постигане на балансирано устойчиво развитие на територията и повишаване качеството на живот чрез ефективно и рационално управление на местни ресурси и в среда на социално приобщаване

Търсените резултати и при двете целеви перспективи гравитират около основни акценти от социално-икономическата характеристика и потенциал за развитие на територията, а именно – съхранена природна среда и местни ресурси (в икономически и социален аспект), които се нуждаят от разнородни стимули и подкрепа за развитие. Тези стимули определят политиките за развитие, които от своя страна се материализират в стратегически цели и приоритети.

3.3 Стратегически цели за развитие

Стратегическите цели имат ясен фокус – избегнато е тяхното прекалено обхватоно формулиране и опасност от неефективно разпределение на ресурсите по време на предстоящото им реализиране. Планираната система от индикатори за наблюдение на плана осигурява механизъм за измерване на степента на тяхното осъществяване. Избраните цели са взаимосвързани и взаимно подкрепящи се.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1

Постигане на устойчив растеж чрез повишаване жизнеспособността на местната икономика

Тази стратегическа цел подкрепя действия и мерки фокусирани върху предоставянето на технологична и консултантска подкрепа за съществуващия малък и среден бизнес, повишаване на предприемаческата активност на местно ниво за създаването на нови малки и средни предприятия от една страна, както и реализиране на дейности, свързани с привличането на външни инвестиции, които ще осигурят ресурс за развитието на общинската икономика и по-специално в преработващата промишленост, която генерира продукти с висока добавена стойност. Инициативите, свързани с цялостно стимулиране на бизнес средата, въвеждане на технологии за повишаване на производителността, подпомагане достъпа до нови пазари, подпомагане въвеждането на продуктови, процесни и организационни иновации, въвеждане на бизнес модели насочени към осигуряване ресурсната ефективност, достъп до качествени услуги и т.н. са предпоставка за постигане на качествен и устойчив икономически напредък. В този контекст стопанските субекти от община Стражица, съществуващи и новооткрити, трябва да насочат своите усилия за привличане на средства от европейските фондове, които да ги

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

стабилизируют и да допринесат за повишаване на тяхната конкурентоспособност, не само на вътрешния, но и външния пазар. Акцентът при развитието на МСП в общината трябва да е насочен към областите за интервенция на европейската политика, а именно иновации, диверсификация, сътрудничество, което понижава разходите, повишава ефективността, генерира конкурентни предимства и синергичен ефект.

В икономическото развитие на целевата територия се насърчава и подпомагането на селското стопанство и неговата модернизация, както и на туризма, особено на алтернативните му форми, като сектор с висок потенциал за растеж и генериране на добавена стойност.

Основните инструменти за финансова подкрепа на местната икономика са свързани с Оперативна програма "Иновации и Конкурентоспособност" 2014-2020, Програма за развитие на селските райони 2014-2020, Програми по Европейско териториално сътрудничество 2014-2020, финансовите инструменти JEREMIE и Националния иновационен фонд.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2

Постигане на приобщаващ растеж чрез повишаване на заетостта, социалното включване и диверсификация на доходите

Тази стратегическа цел предполага иницирането на поредица от мерки, които ще доведат до подобряване на социалните, икономическите и обществените процеси и до повишаване качеството на живот на населението. Това ще се постигне чрез провеждане на последователна политика по отношение на човешките ресурси, повишаване на тяхната адаптивност и социална интеграция, подобряване достъпа до заетост и до социални, здравни, образователни и публични услуги.

Особено внимание трябва да се отдели на мерките, насочени към преодоляване на социалната изолация при уязвими и маргинализирани групи, повишаване на образователното равнище на населението, а също и мерки, стимулиращи социално предприемачество и инициативи от социалната икономика.

Приоритетните инициативи, които са част от ОПР, са свързани с разширяване на достъпа до качествено образование; адаптиране на образованието към изискванията на пазара на труда; създаване на условия за заетост, гарантираща социално включване; повишаване възможностите за допълнителни доходи чрез предприемачество в нетрадиционни отрасли; изграждане на адекватна инфраструктура за образование и здравеопазване, спортна и културна инфраструктура; осигуряване на по-добър здравен и културен статус на населението и подобряване на социалното включване.

Основните инструменти за финансова подкрепа на социалното приобщаване са свързани с Оперативни програми „Развитие на човешките ресурси“, „Образование и Наука“ и „Добро

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

управление“ 2014-2020, Програма „Учене през целия живот“, ПРСР, други донорски програми и национални финансови инструменти за насърчаване на заетостта.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3

Подобряване качеството на жизнената среда чрез балансирано развитие на територията, инфраструктурата и достъпността

Тази цел изисква инвестиции в обществени активи, които да спомогнат за модернизация на комуналната инфраструктура, съхраняване и възстановяване на природните ресурси и историческото наследство, обезпечаване функционирането на обществените институции, осигуряване на по-добра градска и архитектурна среда. Очакваният кумулативен ефект от реализацията на тези мерки е повишаване качеството и атрактивността на общината за живот, бизнес и туризъм.

Основните инструменти за финансова подкрепа за териториално развитие и инфраструктура са: Оперативни програми „Регионално развитие“ и „Опазване на околната среда“ 2014-2020, ПРСР, национални секторни и други донорски програми.

3.4 Приоритети за развитие

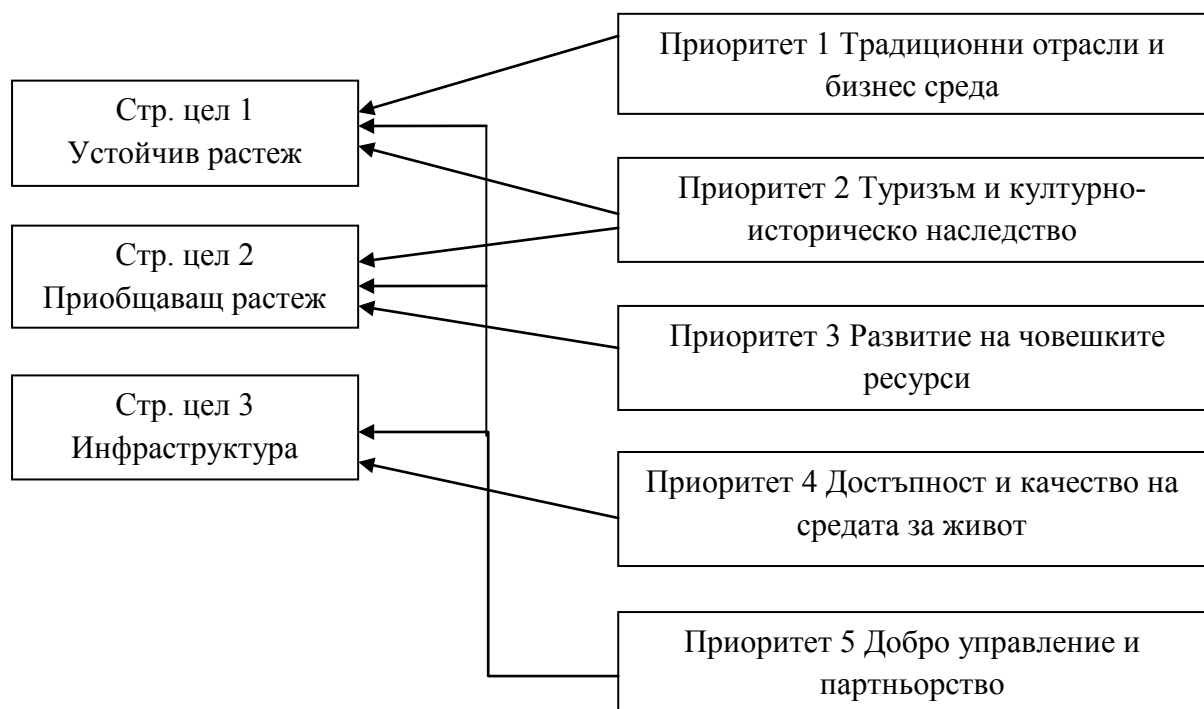
Резултатите от проведения социално-икономически анализ и разпределението на ключовите фактори за развитие чрез метода на SWOT анализа, набирането на първична и вторична информация чрез анкетно проучване на общественото мнение и анализ на стратегическите документи от по-високи йерархични нива и нормативната база в областта на регионалното развитие, особено областната стратегия за развитие на Велико Търново за 2014-2020, формираха концептуалната и стратегическа основа в дефинирането на приоритетните области за развитие на община Стражица за следващия програмен период. В резултат на това, диагностицираните потребности са приравниха към няколко ключови **приоритети за общинско развитие**, предопределящи стратегията на ОПР и разкриващи значимостта на:

- Традиционни стопански отрасли и бизнес среда – приоритет 1
- Туризъм и културно-историческо наследство – приоритет 2
- Развитие на човешките ресурси – приоритет 3
- Достъпност и качество на средата за живот – приоритет 4
- Добро управление и партньорство – приоритет 5

Петте приоритета представляват областите за действие, където следва да се концентрират финансовите ресурси и общинските инициативи през следващия програмен период. Съобразно структурата на стратегията, приоритетите не са директно обвързани и подчинени на дадена стратегическа цел, а допринасят за постигането на повече от една цел. Графиката по-долу илюстрира синергичните връзки между приоритети и стратегическите цели.

Графика 9 Синергия между стратегически цели и приоритети

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

За по-голям стратегически фокус и яснота, и съгласно изискванията за „Методически насоки...“, приоритетите са детайлизирани в специфични цели, а последните от своя страна се операционализират в мерки и проекти, които съставляват Програмата за реализация на ОПР.

ПРИОРИТЕТ 1 ТРАДИЦИОННИ ОТРАСЛИ И БИЗНЕС СРЕДА

Специфична цел 1.1	Специфична цел 1.2	Специфична цел 1.3
Технологична модернизация и въвеждане на иновации в земеделския и промишления сектор	Стимулиране на зеленчукопроизводството, овощарството и животновъдството	Повишаване атрактивността на индустриалната зона

Приоритет 1 е дефиниран в отговор на потребност от мерки за подобряване икономическите процеси в общината на базата на местни ресурси и потенциал, и предотвратяване затихването на традиционни производства. Над 82% от участниците в проведенето анкетирание считат, че икономическото развитие е най-приоритетната област за развитие на община Стражица за следващия програмен период. В тази връзка са планирани мерки и проекти, насочени към обновление и усъвършенстване на технологиите в МСП, в т.ч. въвеждане на нисковъглеродни, енергийно ефективни и безотпадни технологии, модернизиране на съществуващи земеделски стопанства и създаване на нови, както подобряване маркетинговите практики за локализиране

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

на производства в изцяло изградената и готова за експлоатация индустриална зона. През следващия програмен период 2014-2020 г. в рамките на подкрепата на Структурните фондове ще се предоставят възможности за развитие на „зелена“ икономика, „зелени работни места“, „зелени продукти“ и достъп до финансиране за иновативните и щадящи невъзобновяемите ресурси МСП. Ще се насърчават инвестициите в съвременни съоръжения за оползотворяване на отпадъците чрез рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия; насърчаване на цифровизацията на процесите и използването на ИКТ в предприятията, насърчаване внедряването на нови продукти и технологии; диверсификация на инвестициите във ВЕИ чрез производството и преработката на биомаса, вторични продукти, отпадъци от селското стопанство. Следователно, тези дейности и мерки формират специфичните цели на приоритета, които едновременно с това се фокусират върху три основни компоненти за затваряне на производствения цикъл – селско стопанство, промишленост и инфраструктура – предпоставка за повишена конкурентоспособност.

ПРИОРИТЕТ 2 ТУРИЗЪМ И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Специфична цел 2.1

Развитие на туризма с акцент върху алтернативните му форми на базата на интегрирани туристически продукти и услуги

Специфична цел 2.2

Социализация и маркетинизиране на културно-исторически активи

Стратегическата основа на приоритет 2 изцяло се базира на наличен, но неусвоен туристически и културно-исторически потенциал на територията, който иначе създава възможност за разнообразяване на местната икономика в посока диверсифициране на доходи и алтернативи за заетост, които биха позволили на местното население свободно да избира своята професионална реализация, а не да поддържа минимален стандарт с намаляващите приходи от реализацията на селскостопанска продукция в условията на нестабилна и нелоялна пазарна среда. Тъй като селското стопанство е характерна дейност за района, естествено е то да привлича по-голямото публично внимание, инвестиции и ресурси. Но в последните години все повече се усеща потребността от разнообразяване на икономиката на община Стражица (изключително високите нива на безработица са достатъчен показател за това), с цел нейното съживяване, повишаване доходите на населението и създаване на подходящи условия за задържане и активно включване на младите в местния икономически живот. Изградената гео-икономическа зависимост на общината от бързо развиващия се, в годините на преход, гр. Велико Търново е принудила целевата територия да насочва туристическия поток към областния център, използвайки неговите модерни условия и ресурси за туристическо настаняване. Но с появата на концепцията за селски туризъм е налице все по-реална и икономически целесъобразна възможност за предоставяне на интегрирани туристически услуги

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

като компонент от обща регионална туристическа инфраструктура. И тъй като съществуващите туристически и културно-исторически ресурси на целевата територия не са достатъчни да формират самостоятелни туристически услуги, нейната близост до функциониращ регионален туризъм с международна известност, поставя община Стражица в привилегирована позиция за приобщаване към вече изградена туристическа инфраструктура и създаване на интегрирани продукти и услуги с акцент върху алтернативни форми на туризъм. За осигуряване на добра възвръщаемост от инвестициите и стабилен ръст на сектора, сериозни усилия следва да бъдат фокусирани в маркетинга на туристическите дестинации с фокус върху целостта и разнообразието на предлагания туристически продукт. За целта, от една страна в Програмата за реализация на ОПР са планирани мерки и действия, насочени към облагородяване на туристическа среда и обекти, а от друга – проучване и социализация на неизследвани ресурси и тяхната интеграция в надобщински продукти и услуги.

ПРИОРИТЕТ 3 РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Специфична цел 3.1	Специфична цел 3.2	Специфична цел 3.3
Подобряване на образователната структура на населението	Повишаване квалификацията на работната сила, в т.ч. посредством форми на учене през целия живот	Насърчаване на предприемачеството

Акцентът в политиката на европейско и национално ниво в новия програмен период е поставен върху преодоляване на проблемите с безработицата, ниските доходи и социалното изключване. Важността на социалното развитие и приобщаване е припознато от над 57% от анкетираните жители на община Стражица, следвано от здравеопазването, чието първостепенно значение за развитието е потвърдено от 47% от респондентите, докато 91% от участващите в общественото допитване споделят, че безработицата е най-големият проблем на територията. Мерките за противодействие на безработицата са насърчаване разкриването на нови предприятия, повишаването на адаптивността на работниците и фирмите и интензифицирането на процеса на създаване на работни места. Застаряването на работната сила в условия на динамичен пазар на труда с постоянно променящи се изисквания към квалификацията и професионалните умения на заетите поражда необходимостта от непрекъснато повишаване на общия потенциал и учене през целия живот на работната сила. Проблемът с деформираната възрастова структура на целевата територия е изключително остър и значим, тъй като днешната структура ще определя възпроизводството на населението и на работната сила през следващите десетилетия. Неблагоприятната демографска картина се влошава и от негативната образователна структура на населението и от постоянно високите нива на безработица на територията на община Стражица. Националната програма за развитие „България 2020“ акцентира върху редица мерки

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

насочени към цялостно модернизиране на образователната система на всички нива. Акцентът е върху качеството на образованието на повишаване възможностите за професионална и лична изява. Поставени са две национални цели в съответствие със Стратегия „Европа 2020“:

- да се намали делът на преждевременно напусналите училище до 11%;
- делът на завършилите висше образование на възраст 30-34 години да достигне 36%;

Намаляването на преждевременно напускащите училище и осигуряването на равен достъп до качествено образование на всички нива на задължителното образование (предучилищно, основно и средно) е основна предпоставка за приобщаващия и интелигентен растеж (цели на Европа 2020). Това предполага цялостна политика за предотвратяване на ранното напускане на училище и осигуряването на превенции, интервенции и компенсации със специален фокус върху ромското население.

Всичко това налага мерки към засилване връзката между образование и бизнес, оползотворяване на свободното време на учениците със занимания, подготвящи ги за предстоящия старт в кариерата, повишаване и адаптация на квалификацията на работната сила съобразно потребностите на пазара на труда, и не на последно място, приобщаване на уязвими групи и стимулиране на предприемачеството, вкл. чрез съвременни инструменти и постижения на социалната икономика.

ПРИОРИТЕТ 4 ДОСТЪПНОСТ И КАЧЕСТВО НА СРЕДАТА ЗА ЖИВОТ

Специфична цел 4.1

Изграждане на нова и модернизиране на съществуваща инфраструктура, осигуряваща достъпност и по-добри условия за живот

Специфична цел 4.2

Подобряване облика и свързаността между населените места

Четвъртата приоритетна област се отличава със своята всеобхватност и насоченост спрямо разнообразните функционални аспекти на общинското развитие. Двете специфични цели на този основополагащ развитието приоритет се разгръщат в няколко основни тематични направления (мерки):

- ❖ Рехабилитация на общинска пътна и улична мрежи;
- ❖ Изграждане и реконструкция на ВиК мрежата;
- ❖ Рехабилитация на образователната, спортната, здравната, социалната и културната инфраструктура;
- ❖ Енергийна ефективност;
- ❖ Ограничаване влиянието на фактори с екологичен риск;
- ❖ Рехабилитация на обществени площи;
- ❖ Транспорт и сигурност;

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Необходимостта на модернизация на цялостната инфраструктура, осигуряваща достъпност и качество на средата на живот е достатъчно очевидна. Потвърждава се и от 52% от анкетираните жители на целевата територия. Община Стражица трябва да продължи изпълнението на мерките и дейностите по възстановяване на съществуващата и изграждането на нова екологична инфраструктура – водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадни води и депониране на битови отпадъци. Екологичното измерение на изпълнението на ОПР е от основно значение както за запазването на природните ресурси, така и за недопускането на замърсявания, които могат да имат отрицателно въздействие върху здравето на хората и останалите живи организми, от които зависи балансът на местните екосистеми.

Интеграцията на маргинализирани групи и групи в неравностойно положение е приоритетна област на националната програма „България 2020” и една от целите на Стратегията на ЕС “Европа 2020”. Осигуряването на достъпна и модерна среда - физическа, институционална и информационна - е ключова предпоставка за подобряване качеството на живот на лицата, включително от рисковите групи и насърчаване на социалното включване

По отношение на културния аспект на жизнената среда - усилията и дейностите трябва да са насочени към откриване, реставриране, съхраняване и консервиране на културно-историческите обекти, както и целесъобразния избор на исторически обекти и културни ценности за експониране и включването им в туристическите продукти. Без подкрепата за съхраняване и подобряване на мрежата от културни институции, включително и на читалищата, културната атрактивност на територията, едновременно с възможностите за спорт и отдих, няма да е конкурентна на нарастващата потребност от разнообразяване начина, средата и качеството на живот. Реализирането на мерки за съхраняване и разпространяване на местното изкуство, традиции и обичаи и тяхното популяризиране е важно за формирането на културен облик на общината

Друг, не по-маловажен аспект на жизнената среда е преодоляването на различията в социален и битов аспект между населените места от градски и селски тип. Това е възможно чрез целенасочена подкрепа за развитие на селските региони и подобряване качеството на живот в тези населени места. Постигането на по-голямо качество и разнообразие в общественото обслужване на селата предполага обезпечаване от здравни, образователни и социални услуги, заедно с повече разнообразие на търговското предлагане и културните прояви, при обвързване на селата за съвместно ползване на най-важните обслужващи обекти. Действията в тази посока са свързани с развитие и обновяване на урбанизираната средата в селата; изграждането на местната инфраструктура, предлагането на местни основни услуги и опазването на местното културно и природно наследство; преодоляване на т.нар. „цифрова изолация” и не на последно място – осигуряване на транспортен превоз между селата и общинския център. Необходимостта от намиране на решения в тази посока се споделя от 64% от респондентите на анкетното проучване. След обществената неудовлетвореност от транспортната инфраструктура се

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

нарежда тази, свързана с жизнената среда (улицы, тротоари, алеини настилки, осветление, междублокови пространства, паркинги и др.), посочена от 52% от анкетираните жители на община Стражица.

ПРИОРИТЕТ 5 ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ И ПАРТНЬОРСТВО

Специфична цел 5.1	Специфична цел 5.2
Развиване на модерна и отворена към граждани и бизнес администрация	Насърчаване на общностното развитие на територията на база на сътрудничество и широко партньорство

Приоритетът съчетава две теми – ефективното управление и сътрудничеството на различни равнища и между различни участници. Обединяването на двете теми представя важността на споделеното управление – взимане на решения между различните заинтересовани страни. Това го прави хоризонтален приоритет за стратегическата рамка на ОПР на община Стражица, който оказва съществено влияние върху постигането на специфичните цели и на всички съставляващи я приоритети.

Развитието и укрепването на административния капацитет на отговорните за реализацията на ОПР организации е основна предпоставка за успешно постигане на заложените специфични цели. Повишаване на квалификацията и въвеждане на иновативни методи за публично администриране са част от задачите, които стоят пред общинска администрация Стражица.

Въвеждането на резултатно ориентирано управление на процесите и дейностите в администрацията е подход, който осигурява качество, ефективност и ефикасност на функционирането на организацията. Планираните инициативи тук са свързани с реализация на мерки за: въвеждане на нови информационни технологии за повишаване ефективността на административното обслужване на гражданите; развитие на допълнителни системи, базирани на интегрални и електронни технологии; подобряване на качеството на административното обслужване на принципа „едно гише“; въвеждане на механизми за вътрешна и между институционална координация, изграждане на устойчив административен капацитет за изпълнение, мониторинг и оценка на проекти на общинско ниво.

За реализацията на специфична цел 5.2 се предвиждат инициативи допринасящи за: създаване на механизми за сътрудничество и за реализация на съвместни проекти – например сътрудничество между община и бизнес, община – НПО, община-община или администрация от друго равнище на териториалната администрация; провеждане на комуникационна политика и разяснителни кампании при взимането на решения, формулиране на политики и отчитане на тяхното изпълнение; участия в обучения, семинари и т.н. с подходяща тематична насоченост; насърчаване междусекторното партньорство за реализация на стратегии за местно развитие чрез продължаване подкрепата на МИГ Лясковец-Стражица.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

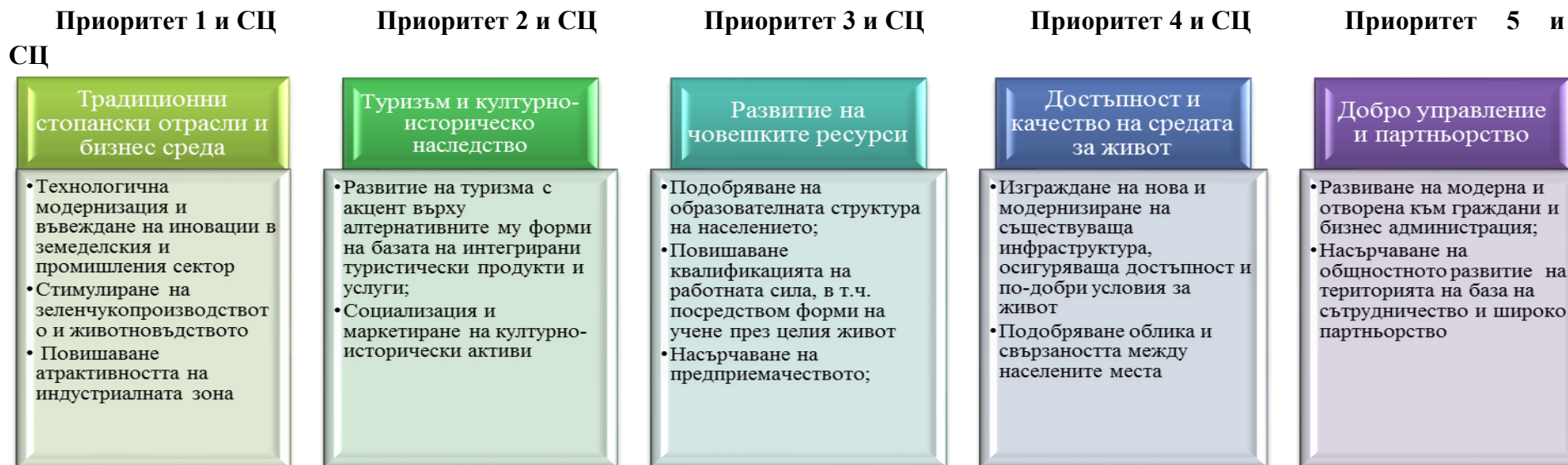
3.5. Обобщена стратегическа рамка на ОПР на община Стражица 2014-2020

Обща цел: Постигане на балансирано устойчиво развитие на територията и повишаване качеството на живот чрез ефективно и рационално управление на местни ресурси и в среда на социално приобщаване

Стратегическа цел 1: *Постигане на устойчив растеж чрез повишаване жизнеспособността на местната икономика*

Стратегическа цел 2: *Постигане на приобщаващ растеж чрез повишаване на заетостта, социалното включване и диверсификация на доходите*

Стратегическа цел 3: *Подобряване качеството на жизнената среда чрез балансирано развитие на територията, инфраструктурата и достъпността*

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

4. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

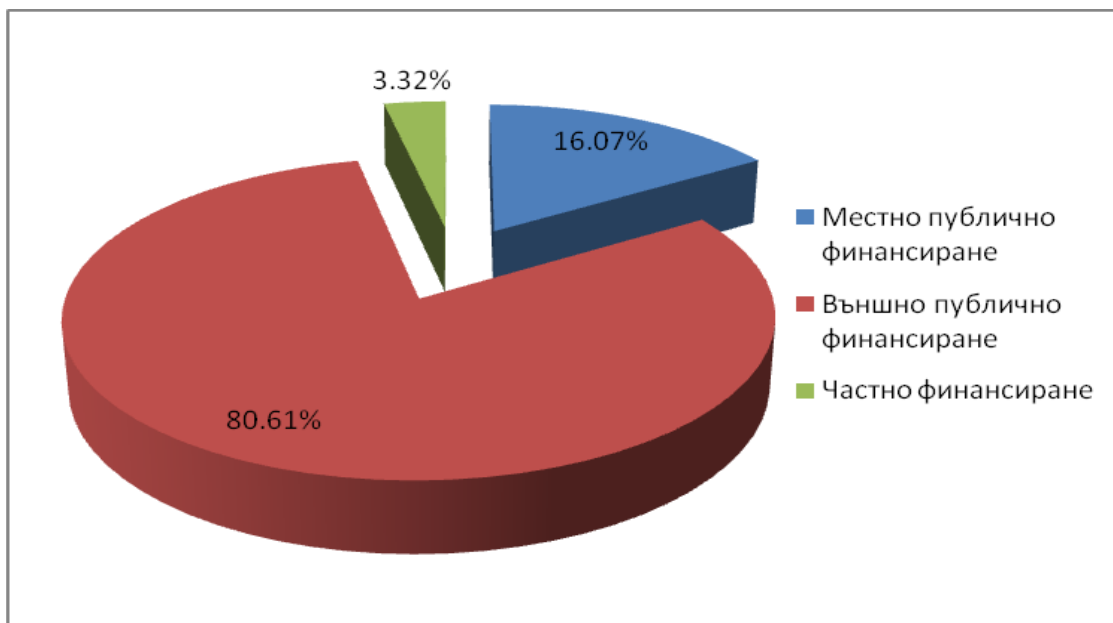
Разработената индикативна финансова таблица обобщава ориентировъчните финансови ресурси, необходими за реализацията на Общинския план за развитие. Финансовата рамка представлява разпределение на предвидените средства по отделните приоритетни области от стратегията на ОПР, както и приложените разнообразни финансови източници. Индикативната финансова таблица обединява прогнозната стойност на всички проекти от Програмата за реализация на общинския план.

Таблица 18 Индикативна финансова таблица на ОПР на община Стражица 2014-2020, хил.лв

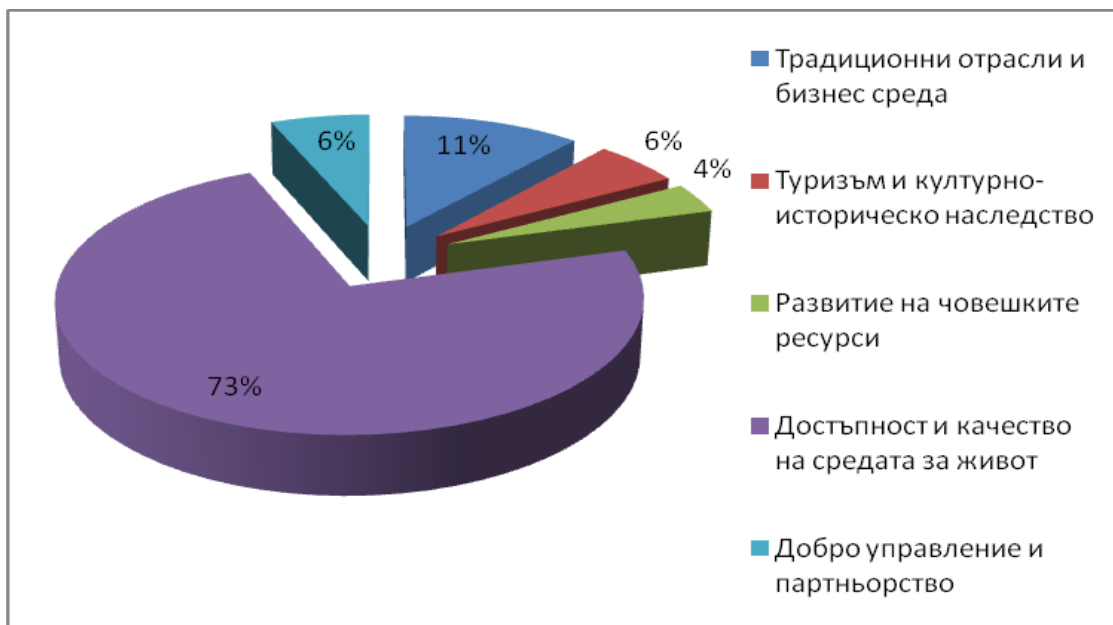
ПРИОРИТЕТ	МЕСТНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ			ВЪНШНО ПУБЛИЧНО ФИНАНСИРАНЕ						ЧАСТНО ФИНАНСИРАНЕ		ОБЩО
	Общински бюджет	в т.ч. съфинансиране на европейски проекти	Общ дял (%)	Централен бюджет	Общ дял (%)	Фондове на ЕС	Общ дял (%)	Други източници	Общ дял (%)	Фирми	Общ дял (%)	
ТРАДИЦИОННИ СТОПАНСКИ ОТРАСЛИ И БИЗНЕС СРЕДА	45.00		0.59%	328.52	4.30%	4584.00	60.00%	764.00	10.00%	1918.58	25.11%	7640.00
ТУРИЗЪМ И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	58.00	565.20	16.54%			2637.60	70.00%	205.73	5.46%	301.44	8.00%	3768.00
РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ	20.00	182.39	8.00%	380.00	15.02%	1771.00	70.00%	126.50	5.00%	50.00	1.98%	2530.00
ДОСТЪПНОСТ И КАЧЕСТВО НА СРЕДАТА ЗА ЖИВОТ	6905.00	3000.00	19.73%	5018.00	10.00%	35280.00	70.27%					50205.00
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ И ПАРТНЬОРСТВО	63.24	147.56	4.99%	211.15	5.00%	3804.00	90.01%					4226.00
ОБЩО												68369.00

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

Графика 10 Разпределение на финансовите ресурси по източници на финансиране

Графика 11 Разпределение на финансовите ресурси по приоритетни области

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

5. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Системата от индикаторите е неизменна част от цялостната оценка за наблюдение, оценка и актуализация на ОПР. Тя е основен обективен инструмент за проследяване на стратегическата част на ОПР и съвременните методи за наблюдение на стратегическото планиране. Индикаторите обхващат широк набор от теми, които пряко кореспондират с икономическото, социалното и екологичното развитие на общината, отразявайки изпълнението на мерките в плана.

Системата от индикатори е структурирана в две основни направления – индикатори за въздействие и индикатори за резултат, напълно удовлетворяващи „Методическите указания...” на МРРБ. Съвместно, двата типа индикатори позволяват да се определи степента на постигане на целите, заложи в ОПР на община Стражица. Индикаторите за въздействие измерват достигнатото желано и възможно бъдещо състояние, дефинирано в стратегическите цели. С индикаторите за резултат се оценява напредъка по реализацията на изпълнението на специфичните цели.

5.1 Индикатори за резултат

Индикаторите за резултат разглеждат количествено измеримите мерки към специфичните цели по приоритетни области на плана. Индикаторите се фокусират върху предполагаемите резултати и следствия от предвидените дейности и проследяват динамиката в общинското развитие. Комбинирани са разнообразни източници на информация, предоставящи точна и актуална информация за следените от индикаторите характеристики. Подборът на индикаторите спрямо спецификата на специфичните цели и приоритети, в съчетание с техния оптимизиран брой, позволяват успешното прилагане на системата от индикатори по време на изпълнението на плана и особено при подготовката на планираните оценки.

Мярка (№)	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност /2020 г./
ПРИОРИТЕТ 1 ТРАДИЦИОННИ СТОПАНСКИ ОТРАСЛИ И БИЗНЕС СРЕДА					
Специфична цел 1.1 Технологична модернизация и въвеждане на иновации в земеделския и промишления сектор					
Мярка 1.1.1 Развитие на традиционни отрасли	Земеделски стопанства	Брой	ОС „Земеделие“	218 (2013 г.)	251
	Разходи за ДМА	Хил. лв	НСИ	71,451 (2012)	107,176
	Произведена продукция	Хил. лв	НСИ	116,050 (2012)	174,075
Специфична цел 1.2 Стимулиране на зеленчукопроизводството, овощарството и животновъдството					
Мярка 1.2.1 Подобряване на условията за земеделско производство	Площи с трайни насаждения и зеленчуци	Дка	ОС „Земеделие“	1628,196 (2013)	2370
	Площи за биоЗемеделие	Дка	ОС „Земеделие“	650 (2103)	975
	Напоителни системи	Брой	ОА ²	0	3
	Местен пазар	Брой	ОА	0	1
Специфична цел 1.3 Повишаване атрактивността на индустриалната зона в гр. Стражица					
Мярка 1.3.1 Развитие на индустриалната зона	Маркетингова стратегия	Брой	ОА	0	1
	ЧПИ ³ в нефинансовите предприятия	Хил. евро	НСИ	5633.2 (2012)	7323,16
ПРИОРИТЕТ 2 ТУРИЗЪМ И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО					

² Общинска администрация

³ Чуждестранни преки инвестиции

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

Специфична цел 2.1 Развитие на туризма с акцент върху алтернативните му форми на базата на интегрирани туристически продукти и услуги					
Мярка 2.1.1 Изграждане на нова и рехабилитация на съществуваща публична туристическа инфраструктура	Включени местни територии/обекти в регионални туристически продукти	Брой	ОА	0 (2013)	3
	Актуализирана програма за развитие на туризма	Брой	ОА	0 (2013)	1
	Благоустроени съществуващи туристически обекти	% от общия брой обекти	ОА	0 (2013)	40
Мярка 2.1.2 Подобряване на материалната база за настаняване и престой	Модернизирани съществуващи места за настаняване	% от общия брой места	ОА	33 (2013)	50
	Заведения за хранене и развлечения	% от общия брой места	ОА	20 (2013)	60
Специфична цел 2.2 Социализация и маркетинг на културно-исторически активи					
Мярка 2.2.1 Проучване и популяризиране на местното културно-историческо наследство	Проучени, разкрити и социализирани НКЦ ⁴	Брой	ОА, НИНКН ⁵	0	75
	Внедряване на аудио-визуални техники при	Брой	ОА	0	3

⁴ Недвижими културни ценности

⁵ Национален институт за недвижимо културно наследство

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

	представяне на местните забележителности				
Мярка 2.2.2 Провеждане на традиционни фестивали и събития от културния календар на територията	Нови събития в годишния културен календар	Брой	ОА	0	5
ПРИОРИТЕТ 3 РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ					
Специфична цел 3.1 Подобряване на образователната структура на населението					
Мярка 3.1.1 Осигуряване на качествено образование за всички	Проекти, насърчаващи сътрудничество между местни училища и бизнес	Брой	ОА	0 (2013)	7
	Завършващи средно образование ученици от ромски произходи	% от всички завършили	ОА	x	20
Специфична цел 3.2 Повишаване квалификацията на работната сила, в т.ч. посредством форми на учене през целия живот					
Мярка 3.2.1 Повишаване и адаптация на квалификацията на работната сила съобразно потребностите на пазара на труда	Заети в нефинансовите предприятия	Брой	НСИ	1773 (2012)	2660
	Реализирани проекти в полза на интеграцията на непривилегирани групи	Брой	ОА	0 (2013)	10
	Обучени местни лица в програми за квалификация и преквалификация	Брой	ОА	0 (2013)	500
Специфична цел 3.3. Насърчаване на предприемачеството					
Мярка 3.3.1 Създаване на нови форми на	Новосъздадени фирми	Брой	ОА	0 (2013)	10

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

предприемачество	Професионално насочени младежи в риск от социално изключване и младежи от маргинализирани общности	% от общия брой лица	ОА	0 (2013)	20
ПРИОРИТЕТ 4 ДОСТЪПНОСТ И КАЧЕСТВО НА СРЕДАТА НА ЖИВОТ					
Специфична цел 4.1 Изграждане на нова и модернизиране на съществуваща инфраструктура, осигуряваща достъпност и по-добри условия за живот					
Мярка 4.1.1 Рехабилитация на общинска пътна и улична мрежа	Дължина на реконструирани или подобрени общински пътища	% от всички общински пътища	ОА	54,51 (2013)	81,77
	Рехабилитирана улична мрежа	% от цялата улична мрежа	ОА	4,19 (2013)	10,47
Мярка 4.1.2 Изграждане и реконструкция на ВиК мрежата	Подмяна на водоснабдителни тръби	Метри	„ВиК Йовковци” ООД	x	x
	Население в гр. Стражица, обслужено от ПСОВ	%	ОА	0 (2013)	100
	Домакинства в селата Камен, Кесарево и сушица, свързани с канализационната мрежа	%	ОА	0 (2013)	100
Мярка 4.1.3 Рехабилитация на	Модернизирани физкултурни	Брой	ОА	0 (2013)	4

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

образователната инфраструктура	салони и спортни площадки				
	Училища и детски градини с обновена външна фасада	Брой	ОА	5 (2013)	8
	Оборудвани детски градини със съвременни съоръжения за игра и занимания	Брой	ОА	0 (2013)	4
Мярка 4.1.4 Изграждане и ремонт на инфраструктура за спорт и свободно време	Обновени спортни обекти	Брой	ОА	0 (2013)	2
Мярка 4.1.5 Рехабилитация на социална и здравна инфраструктура и създаване на условия за социално приобщаване	Предоставяни нови социални услуги в общността	Брой	ОА	10 (2013)	13
	Потребители на социални услуги в общността	Брой	ОА	530 (2013)	795
	Сключени договори между общината и доставчици на социални услуги	Брой	ОА	0 (2013)	3
Мярка 4.1.6 Ремонт и модернизиране на техническата база в областта на културата	Обновени обекти в областта на културата и религията	Брой	ОА	7 (2013)	15
Мярка 4.1.7 Повишаване на енергийната ефективност за общински сгради	Пакет мерки	Брой	ОА	0 (2013)	6
	Размер на енергийни спестявания	Тое (тон нефтен еквивалент)	ОА	3,4 (2012)	Съгласно НПДЕЕ
	Енергоспестяващи мерки за улично осветление	Брой	ОА	0 (2013)	5
Мярка 4.1.8 Ограничаване влиянието на	Разделно събрани твърди	%	ОА	x	x

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

фактори с екологичен риск	битови отпадъци				
	Население, обслужено от регионалното депо за отпадъци	%	ОА	0 (2013)	100
	Население, ползващо се от мерки за защита от природни бедствия и аварии	% от общото население	ОА	0 (2013)	60
Специфична цел 4.2 Подобряване облика и свързаността между населените места					
Мярка 4.2.1 Рехабилитация на обществени площи	Поддържани зелени системи в населените места	Метри	ОА	x	x
	Населени места с обновени централни части и площади	Брой	ОА	0 (2013)	5
	Изградени нови детски и фитнес площадки	Брой	ОА	0 (2013)	5
	Обновени и обезопасени съществуващи детски и фитнес площадки	Брой	ОА	3 (2013)	8
Мярка 4.2.2 Транспорт и сигурност	Транспортни услуги	Брой	ОА	0 (2013)	2

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

	Населени места с осигурено видеонаблюдение в обществени зони	Брой	ОА	0 (2013)	3
ПРИОРИТЕТ 5 ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ И ПАРТНЬОРСТВО					
Специфична цел 5.1 Развиване на модерна и отворена към граждани и бизнес администрация					
Мярка 5.1.1 Развитие на резултатно-ориентирана администрация	Електронни услуги	Брой	ОА	0 (2013)	5
	Общински служители, успешно преминали курсове за подобряване на професионалните компетентности и умения	Брой	ОА	25 (2013)	68
	Извършени оценки на въздействието на местни нормативни актове	Брой	ОА	0 (2013)	5
Мярка 5.1.2 Осигуряване на пространствена и материална основа за развитие	Въведени в общинска администрация нови хардуерни и софтуерни продукти	Брой	ОА	0 (2013)	5
	Пространствени планове за развитие на територията	Брой	ОА	1 (2014)	2
Специфична цел 5.2 Насърчаване на общностното развитие на територията на база на сътрудничество и широко партньорство					
Мярка 5.2.1 Прозрачност и отчетност на управлението	Проведени обществени консултации с местното население	Брой	ОА	0 (2013)	20

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

Мярка 5.2.2 Сътрудничество и подкрепа	Сключени договори на проекти, подадени пред МИГ Лясковец-Стражица	Брой	МИГ Лясковец-Стражица	16 (2013)	40
	Проекти, изпълнени в сътрудничество, повишаващи ефективността в управлението и общностното развитие	Брой	ОА, МИГ Лясковец-Стражица	0 (2013)	5
	Подкрепени, с общински средства, проекти за разрешаване на местни проблеми	Брой	ОА	0 (2013)	15

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

5.2 Индикатори за въздействие

Индикаторите за въздействие отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Индикаторите за всяка цел са формулирани въз основа на ключовите тематични компоненти от съдържанието на целите. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това за общото развитие на региона.

Индикатор за въздействие	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност /2020 г./
Стратегическа цел 1: Постигане на устойчив растеж чрез повишаване жизнеспособността на местната икономика				
Необработваеми площи	% от земеделските площи	ОС „Земеделие“	20% (2013)	15%
Печалба на нефинансовите предприятия	Хил. лв.	НСИ	11,627 (2012)	17,441
Средна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение	Лв.	НСИ	6,079 (2012)	9392,6
Приходи от туризъм и култура спрямо общите приходи в общинския бюджет	% от общите приходи	ОА	0.5 (2012)	1.5
Стратегическа цел 2: Постигане на приобщаващ растеж чрез повишаване на заетостта, социалното включване и диверсификация на доходите				
Коефициент на безработица	%	Бюро по труда, гр. Горна Оряховица	31,9 (2012)	25,52

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

Индикатор за въздействие	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност /2020 г./
Заетост на икономически активното население	% от населението на възраст 15-64	НСИ	41 (2011)	58
Относителен дял на лицата над 7 години със средно и висше образование	%	НСИ	41,1 (2011)	65,9
Диверсифицирани доходи	Вид доходи (наем, търговия, заплата, самонаето лице, дивиденди)	Анкетно допитване сред населението	0 (2013)	2
Лица в риск от бедност и социално изключване	% от общото население	Анкетно допитване за средния размер на месечния доход; ОА за лица на социални помощи	x	- 20%
Стратегическа цел 3: Подобряване качеството на жизнената среда, чрез балансирано развитие на територията, инфраструктурата и достъпността				
Водозагуби	%	„ВиК Йовковци” ООД	88 (2012)	48
Пътнотранспортни произшествия	%	РУ Велико Търново	x	- 20%
Пречистени отпадни води	% от всичките отпадни води на територията	ОА	x	x
Разход на енергия за общински сгради	%	ОА	100 (2013)	70

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

Концентрации на фини прахови частици	µg/m ³	РИОСВ Велико Търново	x	x
Удовлетвореност от качеството на предоставяните услуги	% от населението	Анкетно допитване	0 (2013)	51%

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

6. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА

Задължително условие за успешната реализация на общинския план за развитие е неговата способност за адаптация към промените в общинските характеристики през следващите седем години. За да бъде ОПР основа за разработване на стратегическите документи през програмния период 2021-2027 е нужна неговата актуалност в края на 2020 г. Тези особености посочват потребността от разработването на система за наблюдение и оценка на плана. Системата обвързва отделни звена, извършваните от тях функции и последователността на операциите във времето.

Целите на системата са да се определи степента на изпълнение на планираните цели, да се проследи съответствието на плана с променящите се условия и да се аргументира нуждата от неговата актуализация.

Основните задачи пред системата са информационното обезпечаване, приложението на системата от индикатори на ОПР, пълноценната координация и взаимодействие на участващите структури и успешното публично представяне на резултатите от наблюдението.

Системата за наблюдение и оценка интегрира идентифицираните индикатори за измерване на резултатите и въздействието на плана, посочени в предходния раздел.

6.1 Участващи структури

Основните участници са общинския съвет на община Стражица, кмета на общината, специализираните дирекции и отдели в местната администрацията, разнообразните институции осигуряващи информация, всички заинтересовани страни, професионалните общности и участващите експертни екипи.

Общинският съвет е ръководния орган за наблюдение на ОПР. Практиките за осигуряване на публичност при подготовката на плана следва да бъдат продължени и във времето на неговата реализация, като се гарантират нормативните изисквания за отчетност на резултатите от ОПР.

Кметът на общината организира наблюдението на ОПР. Основният инструмент за наблюдение и оценка на реализацията на плана е годишният доклад, подготвян в началото на всяка година от програмния период, с изключение на първата. Кметът въвежда и контролира процедурата за подготовката на доклада, след което предлага завършения документ за одобрение от общинския съвет. Неразделна част от процедурата е изпращането на доклада до председателя на областния съвет за развитие на Велико Търново.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация активно се включват във всички етапи на разработването и реализацията на общинския план. Тяхната роля е да осъществяват необходимата комуникация и координация с всички останали участващи страни. Съществена роля е и предоставянето на експертна дейност при подготовката на годишните доклади.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Задължително е въвличането на институциите, предоставящи нужната информация за проследяване на плана, съобразно с неговите индикатори. Основните източници на информация са Националният статистически институт, Териториалното статистическо бюро във Велико Търново, бюро по труда – гр. Горна Оряховица, „ВиК Йовковци“ ООД, РИОСВ – гр. Велико Търново, Агенцията по заетостта, различни представителни проучвания на местната администрация, неправителствени организации и експертни колективи. Заинтересованите страни обхващат представители на областната администрация, неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културни институции, професионалните общности, заедно с отделните жители в общината.

6.2. Дейности по наблюдението и оценката на плана

Община Стражица разполага с пакет от методологически инструменти за извършване на наблюдение и оценка на изпълнението на местни политики. Това са:

- Методика за мониторинг, контрол и оценка на общински политики на община Стражица;
- Вътрешни правила за осъществяване на мониторинг, контрол и оценка на общински политики на община Стражица;
- Правила за изпълнение на механизми за външен мониторинг при изпълнение на политики и програми на община Стражица

Посочените документи изчерпателно представят всяка необходима стъпка, затова тук дейностите по наблюдение и оценка на плана се свеждат до очакваните резултати и продукти от тях.

Инструментът за обобщаване и представяне на резултатите от прилагането на ОПР, респективно неговото наблюдение, е годишния доклад. Системата за наблюдение на ОПР Стражица предвижда изработването на общо шест доклада. Изводите от съдържанието на докладите са информационната основа за междинната и последващата оценка на плана и предоставя информация за:

- социалните, икономическите и екологичните промени в рамките на общината и прилежащата ѝ външна среда;
- степента на изпълнение на предвидените стратегически цели;
- конкретните резултати от изпълнението на задълженията от страна на изпълняващите плана;
- мотивирани предложения за подобряване на системата за наблюдение, както и за цялостния процес по изпълнението на плана.

Компетентните органи следва да предоставят информация относно предприетите мерки за осигуряване на публичност на плана, идентифицираните проблеми и предложения за тяхното преодоляване, използваните начини за събиране на информация, функционирането на формираните партньорства. Докладът се обсъжда и приема от Общински съвет.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Съществена функция на Общинския съвет и кмета е планирането на вътрешна организационна структура, където са детайлно разпределени задълженията на специализираните общински дирекции и отдели, поддържащи процеса по наблюдение на ОПР.

Изработването на междинна оценка на ОПР е предвидено за 2017 година. Междинната оценка следва да проследи:

- ❖ досегашния прогрес на плана;
- ❖ актуалността на стратегията му спрямо настъпилите промени в средата;
- ❖ ефективността на координацията между компетентните органи.

Междинната оценка трябва да констатира и аргументира нуждата от актуализация на ОПР. В случай на подобна необходимост, актуализирания документ на ОПР е предвиден за разработване през втората половина на 2017 година и съобразно структурата на настоящия документ. По този начин междинната оценка е ключов инструмент за оценка на изпълнението на ОПР и представлява логическо продължение на предходните годишни доклади.

Междинната оценка се изработва от експертен екип при взаимодействие между всички заинтересовани страни, предоставящи становище за досегашните резултати от плана. Оценката синтезира дейностите по събиране и обработка на информация, приложение на системата от индикатори, формулиране на насоки за корекция на плана. Изводите на междинната оценка отвеждат до евентуалната актуализация на ОПР. Главните причини за промяна на плана могат да бъдат продиктувани от динамичните социални и икономически процеси на общинско ниво, заедно с възникнали съществени изменения в екологичната обстановка. Към тези обстоятелства се присъединяват и важни промени в законодателната и стратегическата рамка – набора от европейските и националните нормативни и стратегически документи, основните политики и секторните планове и програми. Междинната оценка следва да оцени значимостта на настъпилите изменения и адекватността на наличния ОПР спрямо тях. Оценката определя дали е целесъобразно формулирането на допълнителни мерки и дефинирането на нови проекти – изработването на актуализиран документ със срок за изпълнение оставащото време от програмния период. Друга възможност е решението за актуализиране само на програмата за реализация.

7. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Действащата нормативна уредба разполага с добре изпитани в практиката инструменти за управление на реализацията на ОПР. Те са: годишни доклади за изпълнението на ОПР, междинна и последваща оценка на Общинския план. Законодателството изисква публичното представяне на докладите – публикуване на официалната страница на Община Стражица, както и препращането им към основните заинтересовани страни. Участието на партньорите на всички нива на подготовка, съгласуване, обсъждане и контрол на изпълнението гарантира прозрачност,

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

компетентност, ефективност и реалистичност на Общинския план за развитие. Чрез тях той се обогатява както с друга гледна точка, освен тази на местната власт, така и с инструментите на гражданското общество, които се основават на прякото участие на гражданите и техните организации в управлението и процеса на взимане на решения.

Установено в практиката е провеждането на публични дискусии, на които отговарящите за управлението на плана звена представят постигнатите резултати и обсъждат със заинтересованите страни мерки за преодоляването на възникнали рискове и трудности. Друго направление в процеса на осигуряване на прозрачност и публичност по време на реализацията на ОПР е формирането на оперативни партньорства за реализиране на определените с Общинския план приоритетни проекти, които са неразделна част от Програмата за реализация. В програмата са описани: организацията за изпълнение на проектите, отговарящата структура и участващите партньори. Предвижда се общинската администрация периодично да публикува новини, свързани с ключовите проекти по общинския план, като част от структурата на интернет портала на общината. Ефективен инструмент е използването на различни медийни платформи за популяризиране на инициативите.

Община Стражица разполага с пакет от методологически инструменти за прилагане на принципа на партньорство Това са:

- Методика за мониторинг, контрол и оценка на общински политики на община Стражица;
- Вътрешни правила за осъществяване на мониторинг, контрол и оценка на общински политики на община Стражица;
- Правила за изпълнение на механизми за външен мониторинг при изпълнение на политики и програми на община Стражица

8. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА

Всички описани стратегически цели, приоритети, специфични цели и насоки за тяхната реализация се конкретизират в мерки и проекти в Програмата за реализация на ОПР. Същата е отворен документ, индикиращ конкретните инициативи във времеви и финансов аспект и посочващ отговорните за изпълнението институции. Програмата е обединяващ документ на действащите и в новия програмен период секторни стратегии, планове, програми и концепции с общински характер. Тя е заключителният елемент от структурата на ОПР и водеща предпоставка за реализацията на плана и неговите цели.

Изясняването на смисловите връзки между отделните мерки и следващите ги проекти, определянето на ориентируваща финансова стойност на проектите, идентифицирането на отговорни организации и източника на финансирането, както и визиране на един ранен етап на очакваните резултати и разполагане на цялата планова структура на стратегията на ОПР във времето са задачите, които се поставят пред Програмата.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Дефинираните и включените в състава на ОПР проекти принадлежат към определена мярка, която има принос към постигане на конкретна специфична цел от даден приоритет. Поради синергичния характер на приоритетите, обаче, всеки резултат от изпълнени проекти по Програмата носи реални ползи върху останалите цели и приоритети и така се генерира общ кумулативен ефект от реализацията на Програмата върху развитието на територията.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

Реф.№	Наименование	Индикатив на стойност в хил.лв	Източник на финансиране	Отговорна институция	Период на реализация						
					201 4	201 5	201 6	201 7	201 8	201 9	202 0
ОБЩА ИНДИКАТИВНА СТОЙНОСТ		68369									
ПРИОРИТЕТ 1: ТРАДИЦИОННИ СТОПАНСКИ ОТРАСЛИ И БИЗНЕС СРЕДА		7640									
Специфична цел 1.1 Технологична модернизация и въвеждане на иновации в земеделския и промишления сектор		4600									
М 1.1.1	Развитие на традиционни отрасли	4600									
П.1.1.1.1	Създаване на нови и модернизиране на съществуващи растениевъдни и животновъдни стопанства	400	ПРСР, частни капитали	МСП, земеделски производители							
П.1.1.1.2	Обновление и усъвършенстване на технологиите в МСП, в т.ч. въвеждане на нисковъглеродни, енергийно ефективни и безотпадни технологии	3000	ПРСР, ОПИК, частни капитали	МСП, земеделски производители							
П.1.1.1.3	Създаване на нови предприятия в хранително-вкусовата и дървопреработвателната промишленост	1200	ПРСР, ОПИК, частни капитали	МСП, земеделски производители							
Специфична цел 1.2 Стимулиране на зеленчукопроизводството, овощарството и животновъдството		3000									
М 1.2.1	Подобряване на условията за земеделско производство	3000									
П.1.2.1.1	Създаване на нови и разширяване на съществуващи овощни, трайни и зеленчукови насаждения	900	ПРСР, частни капитали	Земеделски производители							
П.1.2.1.2	Изграждане на напоителни системи	1200	ПРСР	Община, земеделски производители, МСП							

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

П.1.2.1.3	Изграждане на местни пазари за реализация на земеделска и животновъдна продукция	300	ПРСР, общински бюджет	Община								
П.1.2.1.4	Увеличаване на площите за производство на сертифицирани биологични земеделски и животновъдни продукти	600	ПРСР, частни капитали	Земеделски производители								
Специфична цел 1.3 Повишаване атрактивността на индустриалната зона в гр. Стражица		40										
М 1.3.1	Развитие на индустриалната зона	40										
П.1.3.1.1	Изготвяне на маркетингова стратегия на индустриалната зона	5	Общински бюджет	Община								
П.1.3.1.2	Извършване на дейности за маркетинг на индустриалната зона	35	Общински бюджет	Община								
ПРИОРИТЕТ 2: ТУРИЗЪМ И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО		3768										
Специфична цел 2.1 Развитие на туризма с акцент върху алтернативните му форми на базата на интегрирани туристически продукти и услуги		3565										
М 2.1.1	Изграждане на нова и рехабилитация на съществуваща публична туристическа инфраструктура	2965										
П.2.1.1.1	Разработване на пакет от тематични туристически услуги, продукти и атракции, които да се интегрират в междуобщинска и регионална туристическа инфраструктура, вкл. промоция	350	ПРСР, ОПРР, МИГ „Лясковец-Стражица“, Общински бюджет	Община								
П.2.1.1.2	Създаване и поддръжка на съвременна система с указателни и информационни табели за природните и антропогенни обекти	30	ПРСР, ОПРР, МИГ „Лясковец-Стражица“, Общински бюджет	Община								

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

П.2.1.1.3	Разширяване на мрежата от екопътеки и създаване на нови	60	ПРСР, МИГ „Лясковец-Стражица“, Общински бюджет	Община								
П.2.1.1.4	Дендрология – градски парк Стражица	40	ПРСР, МИГ „Лясковец-Стражица“, Общински бюджет	Община								
П.2.1.1.5	Благоустрояване на вилна зона "Казълдере"	1500	ПРСР, Частни капитали, Общински бюджет, частни капитали	Община, частни инвеститори								
П.2.1.1.6	Благоустрояване и промотиране на обект „Туристическа атракция Св.Марина“	150	ПРСР, МИГ „Лясковец-Стражица“, Общински бюджет, частни капитали	Община, частни инвеститори								
П.2.1.1.7	Реконструкция на лятно кино гр.Стражица	750	ПРСР, ОПРР, МИГ „Лясковец-Стражица“, Общински бюджет, частни капитали	Община, частни инвеститори								

“Този документ е създаден в рамките на проект "Ефективни политики в Община Стражица", който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет" 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

П.2.1.1.8	Ремонт на закрито кино гр. Стражица	80	ПРСР, МИГ „Лясковец-Стражица”, Общински бюджет, частни капитали	Община, частни инвеститори								
П.2.1.1.9	Актуализиране на общинската програма за развитие на туризма	5	Общински бюджет	Община								
М 2.1.2	Подобряване на материалната база за настаняване и престой	600										
П.2.1.2.1	Основен ремонт на хотел в с.Камен	100	Общински бюджет	Община								
П.2.1.2.2	Изграждане на къщи за гости, вкл. среда за хранене и отдих	500	ПРСР, МИГ „Лясковец-Стражица”, частни капитали	Частни инвеститори								
Специфична цел 2.2 Социализация и маркетинг на културно-исторически активи		203										
М 2.2.1	Проучване и популяризиране на местното културно-историческо наследство	73										
П.2.2.1.1	Актуализация на списъка на недвижими културни ценности (НКЦ) на територията на община Стражица	15	Общински бюджет, НИНКН	Община								
П.2.2.1.2	Дигитализиране на художествения фонд на галерията	15	ПРСР, МИГ „Лясковец-Стражица”, Общински бюджет	Община								

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

П.2.2.1.3	Подобряване условията за експониране и представяне на местното културно наследство в изложбена зала гр.Стражица чрез въвеждане на съвременни техники за интерпретация и анимация	40	ПРСР, МИГ „Лясковец-Стражица”, Общински бюджет	Община								
П.2.2.1.4	Разработване на концепция за създаване на Дом на приказката "Ангел Каралийчев"	3	Общински бюджет	Община								
М 2.2.2	Провеждане на традиционни фестивали и събигия от културния календар на територията	130										
П.2.2.2.1	Провеждане на фестивал „Житената питка”	35	Общински бюджет	Община								
П.2.2.2.2	„Музиката на родния край”	36	МИГ „Лясковец-Стражица”, общински бюджет	Община								
П.2.2.2.3	„Да съхраним родното за бъдното”	49	ПРСР, общински бюджет	Община								
П.2.2.2.4	Ежегодно организиране на Каралийчеви дни	10	Общински бюджет	Община								
ПРИОРИТЕТ 3: РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ		2530										
Специфична цел 3.1 Подобряване на образователната структура на населението		580										
М 3.1.1	Осигуряване на качествено образование за всички	580										
П.3.1.1.1	Провеждане на трудова практика, производствени и технологични тестове съвместно с ученици и др. проекти, насърчаващи сътрудничеството между местни училища и бизнес	150	ОПРЧР, ОПНО, Училищен бюджет, МСП	СОУ и ПГ по транспорт								

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

П.3.1.1.2	Работа с родители, социални работници и медиатори в училищата при деца от ромски произход	180	ОПРЧР, Училищен и общински бюджет	Всички училища и детски градини							
П.3.1.1.3	Провеждане на извънкласни форми на обучение в сфери от интерес на учащите и с прилагане на съвременни ИКТ	250	ОПРЧР, ОПИК, ОПНО, Училищен бюджет, МСП	Всички училища и детски градини							
Специфична цел 3.2 Повишаване квалификацията на работната сила, в т.ч. посредством форми на учене през целия живот		1450									
М 3.2.1	Повишаване и адаптация на квалификацията на работната сила съобразно потребностите на пазара на труда	1450									
П.3.2.1.1	Организиране на курсове за повишаване на квалификацията и уменията в съответствие с изискванията на пазара на труда и съвременни ИКТ	400	ОПРЧР, ПРСР, ОПИК, Програма „Учене през целия живот“ и донорски програми	Община, НПО, образователни институции							
П.3.2.1.2	Провеждане на обучения за придобиване на професионална квалификация, преквалификация, и ключови компетентности за лица в риск от социално изключване и младежи от маргинализирани общности	300	ОПРЧР, ПРСР, Програма „Учене през целия живот“ и донорски програми	Община, НПО, училища, образователни институции							
П.3.2.1.3	Повишаване квалификацията на педагогическия персонал, вкл. в планирането и провеждането на интеркултурно образование и работа със съвременни ИКТ	150	ОПРЧР, ОПИК	Община, НПО, училища, образователни институции							

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

П.3.2.1.4	Осигуряване на стажове в общинска администрация и местни предприятия за безработни и завършващи средно образование младежи, вкл. такива в риск от социално изключване и младежи от маргинализирани общности	200	ОПРЧР, общински бюджет, МИГ "Лясковец-Стражица", МСП	Община, училища, МСП								
П.3.2.1.5	Осигуряване на заетост на безработни лица по програми, насърчаващи заетостта	400	Национален и общински бюджет	Община								
Специфична цел 3.3 Насърчаване на предприемачеството		500										
М 3.3.1	Създаване на нови форми на предприемачество	500										
П.3.3.1.1	Разкриване на социални предприятия и други инициативи в сферата на социалната икономика	300	ОПРЧР, МТСП, ОПИК, Програма „Учене през целия живот“, МИГ "Лясковец-Стражица"	Община, МСП, НПО								
П.3.3.1.2	Предоставяне на услуги за професионално насочване и информация сред завършващи младежи, такива в риск от социално изключване и младежи от маргинализирани общности	200	ОПРЧР, МОН, Програма „Учене през целия живот“, МИГ "Лясковец-Стражица"	Училища, НПО								
ПРИОРИТЕТ 4: ДОСТЪПНОСТ И КАЧЕСТВО НА СРЕДАТА НА ЖИВОТ		50205										
Специфична цел 4.1 Изграждане на нова и модернизиране на съществуваща инфраструктура, осигуряваща достъпност и по-добри условия за живот		45495										

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

М 4.1.1	Рехабилитация на общинска пътна и улична мрежа	5140									
П.4.1.1.1	Рехабилитация на общински пътища	2400	ПРСР, национален и общински бюджет	Община							
П.4.1.1.2	Ремонт на улици в гр. Стражица:Ком", "Ивайло", "Кокиче", "Варна", "Теменуга", "Хан Крум", "Бенковска", "Волга", "Рила", "Отец Паисий", " Искър", "Васил Левски", "Осогово"	1740	ПИП	Община							
П.4.1.1.3	Ремонт на улици в населените места на общината	1000	ПРСР, национален и общински бюджет	Община							
М 4.1.2	Изграждане и реконструкция на ВиК мрежата	23679									
П.4.1.2.1	Реконструкция на ВиК мрежа и доизграждане на ПСОВ в гр. Стражица	8000	ОПОС, национален и общински бюджет	Община							
П.4.1.2.2	Възстановяване /рехабилитация/ и реконструкция на водопровод в съществуващо трасе за водоснабдяване на селата Благоево, Владислав и Балканци	450	ПРСР, ПУДООС, национален и общински бюджет	Община							
П.4.1.2.3	Подмяна уличен водопровод по път III - 4082 "Чешма - Кесарево" от републиканска пътна мрежа в участъка през с. Кесарево, община Стражица	940	Национален бюджет	Община							
П.4.1.2.4	Подмяна уличен водопровод по път III- 514 "Камен - Драганово" от Републиканска пътна мрежа в участъка през с. Камен, общ. Стражица	600	ПУДООС, национален бюджет	Община							
П.4.1.2.5	Изграждане на вътрешна канализационна мрежа и пречиствателно съоръжение с.Камен	4390	ПРСР	Община							

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

П.4.1.2.6	Изграждане на вътрешна канализационна мрежа и пречиствателно съоръжение с.Кесарево	4799	ПРСР	Община							
П.4.1.2.7	Изграждане на вътрешна канализационна мрежа и пречиствателно съоръжение с.Сушица	3810	ПРСР	Община							
П.4.1.2.8	Реконструкция и подмяна на довеждащ водопровод за с. Бряговица /от ПС „Джуленица“ до връзка с вътрешна водопроводна мрежа/	690	ПРСР	Община							
М 4.1.3	Рехабилитация на образователната инфраструктура	2255									
П.4.1.3.1	Ремонт/обновяване/оборудване на училищата в общината, спортните площадки и физкултурните салони към тях	1200	ОПРР, национален и общински бюджет	Община							
П.4.1.3.2	Ремонт и реконструкция на покрив и подмяна на покривни материали на ОУ с. Кесарево	85	Програма „Красива България“	Община							
П.4.1.3.3	Ремонт/обновяване/оборудване на детските градини в общината, вкл. на дворните пространства към тях	600	ПРСР, общински бюджет	Община							
П.4.1.3.4	Изграждане на отоплителна инсталация, благоустрояване на дворното пространство и ремонт ограда на ЦДГ с. Камен	370	ПРСР, национален и общински бюджет	Община							
М 4.1.4	Изграждане и ремонт на инфраструктура за спорт и свободно време	1250									
П.4.1.4.1	Ремонт и обновяване на стадиона в гр. Стражица и прилежащите му сгради	750	ПРСР, национален и общински бюджет, частни инвестиции	Община							

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

П.4.1.4.2	Ремонт и обновяване на спортна зала гр. Стражица	500	ПРСР, национален и общински бюджет, частни инвестиции	Община								
М 4.1.5	Рехабилитация на социална и здравна инфраструктура и създаване на условия за социално приобщаване	2073										
П.4.1.5.1	Вертикална планировка на Центъра за социални дейности и услуги в гр.Стражица	150	ПРСР, национален и общински бюджет	Община								
П.4.1.5.2	Изграждане на защитено жилище за младежи с увреждания гр.Стражица	343	ПРСР и общински бюджет	Община								
П.4.1.5.3	Закриване на ДДУИ с. Г.Сеновец и разкриване на нови социални услуги	120	Национален и общински бюджет	Община								
П.4.1.5.4	Въвеждане на нови услуги и разширяване обхвата и кръга от потребители на предоставяни социални услуги (вкл. личен асистент, социален асистент, домашен санитар)	500	ОПРЧР, национален и общински бюджет	Община								
П.4.1.5.5	Реализиране на проект „Услуги за социално включване на деца“	600	МТСП, общински бюджет	Община								
П.4.1.5.6	Изграждане, реконструкция, ремонт на общински обекти в сферата на здравеопазването и прилежащите им пространства	360	Национален и общински бюджет	Община								
М 4.1.6	Ремонт и модернизиране на техническата база в областта на културата	4400										

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

П.4.1.6.1	Ремонт и оборудване на читалищата в селата: Асеново, Балканци, Благоево, Бряговица, Виноград, Владислав, Горски Сеновец, Камен, Кесарево, Лозен, Николаево, Ново Градище, Нова Върбовка, Сушица и Царски Извор	1300	ПРСР, МК, общински бюджет и донорски програми	Община								
П.4.1.6.2	Възстановяване сградата на картинната галерия гр. Стражица и промяна на предназначението ѝ в културен дом	2500	ПРСР, МК, общински бюджет и донорски програми	Община								
П.4.1.6.3	Възстановяване и ремонт на религиозните храмове	600	ПРСР, Църковни настоятелства, общински бюджет, дарители	Община								
М 4.1.7	Повишаване на енергийната ефективност за общински сгради	4150										
П.4.1.7.1	Изпълнение на пакет мерки за повишаване на енергийната ефективност в: "Административна сграда на общинска администрация - град Стражица", "Административна сграда на БКС (Общинска сграда в кв. 102, гр. Стражица) - град Стражица", "Сградата на ОДЗ "Ангел Каралийчев" - град Стражица"	2900	Национален доверителен Екофонд, Фонд "Козлудуй", ПРСР	Община								
П.4.1.7.2	Паспортизация на общински сгради	600	Национален и общински бюджет	Община								
П.4.1.7.3	Подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление в населените места	650	ПРСР и общински бюджет	Община								
М 4.1.8	Ограничаване влиянието на фактори с екологичен риск	2548										

"Този документ е създаден в рамките на проект "Ефективни политики в Община Стражица", който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет" 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган."

П.4.1.8.1	Премахване на нерегламентираните сметища в общината и подобряване на услугите, свързани със сметосъбиране	200	ПУДООС, Общински бюджет	Община							
П.4.1.8.2	Закриване и рекултивация на общинското депо в гр. Стражица	500	ОПОС, Национален и общински бюджет	Община							
П.4.1.8.3	Участие в изграждането на регионалното депо за ТБО	200	ОПОС, общински бюджет	Община							
П.4.1.8.4	Подобряване на критична инфраструктура /свлачища, дерета, брегове на реки и др./ и дейности за преодоляване на последици от бедствия, аварии и катастрофи	1200	ПРСР, ПУДООС, национален и общински бюджет	Община							
П.4.1.8.5	Изграждане на подпорна стена ул."Седма" с.Асеново	448	ПРСР и общински бюджет	Община							
Специфична цел 4.2 Подобряване облика и свързаността между населените места		4710									
М 4.2.1	Рехабилитация на обществени площи	4380									
П.4.2.1.1	Рехабилитация на съществуващ парк в УПИ IV, кв.102, гр.Стражица, обл.В.Търново"-II-ри етап	2000	ПРСР и общински бюджет	Община							
П.4.2.1.2	Изграждане и ремонт на тротоари в населените места	21	Общински бюджет	Община							
П.4.2.1.3	Ремонт и обновяване на централни части и площади	600	ПРСР, МИГ и общински бюджет	Община							
П.4.2.1.4	Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих	1200	ПРСР, МИГ и общински бюджет	Община							

"Този документ е създаден в рамките на проект "Ефективни политики в Община Стражица", който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет" 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган."

П.4.2.1.5	Изграждане на нови, обновяване и обезопасяване на съществуващи детски и фитнес площадки	50	ПРСР, МИГ и общински бюджет	Община								
П.4.2.1.6	Благоустрояване на гробищните паркове	30	Общински бюджет	Община								
П.4.2.1.7	Ремонт на паметници на загиналите във войните	50	Общински бюджет	Община								
П.4.2.1.8	Вертикална планировка на централна част в с.Виноград	195	ПРСР, МИГ, общински бюджет	Община								
П.4.2.1.9	Реконструкция на ВЛНН, паркова осветителна ел.уредба, рехабилитация водопровод и изграждане на обществен паркинг с.Виноград	234	МИП и общински бюджет	Община								
М 4.2.2	Транспорт и сигурност	330										
П.4.2.2.1	Подобряване на транспортната осигуреност на територията	180	ПРСР, МИГ, общински бюджет	Община								
П.4.2.2.2	Подобряване сигурността на гражданите, чрез инвестиции във видеонаблюдение и други дейности	150	ПРСР, МИГ, общински бюджет	Община								
ПРИОРИТЕТ 5: ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ И ПАРТНЬОРСТВО		4226										
Специфична цел 5.1 Развиване на модерна и отворена към граждани и бизнес администрация		961										
М 5.1.1	Развитие на резултатно-ориентирана администрация	771										
П.5.1.1.1	Въвеждане на практики и стандарти за управление на качеството	100	Общински бюджет	Община								
П.5.1.1.2	Въвеждане на нови и подобряване на съществуващи услуги, вкл. интегриране и електронизация	300	ОПДУ	Община								

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

П.5.1.1.3	Въвеждане на интелигентно регулиране, вкл. действия за намаляване на административната тежест	70	ОПДУ	Община							
П.5.1.1.4	Реализиране на проект: Общинска администрация Стражица - екип от висококвалифицирани ефективни експерти	86	ОПАК	Община							
П.5.1.1.5	Езиково обучение и професионална квалификация на служители на общинска администрация	70	ИПАЕИ, общински бюджет	Община							
П.5.1.1.6	Реализиране на проект: Ефективно, ефикасно и устойчиво управление на община Стражица	73	ОПАК	Община							
П.5.1.1.7	Реализиране на проект: Ефективни политики в община Стражица	62	ОПАК	Община							
П.5.1.1.8	Създаване на електронни архиви в общината	10	ОПДУ	Община							
М 5.1.2	Осигуряване на пространствена и материална основа за развитие	190									
П.5.1.2.1	Подобряване техническото оборудването на общината /компютри, софтуер и др./	90	ОПДУ, общински бюджет	Община							
П.5.1.2.2	Изготвяне на Общ устройствен план на общината	100	ОПДУ, национален и общински бюджет	Община							
Специфична цел 5.2 Насърчаване на общностното развитие на територията на база на сътрудничество и широко партньорство		3265									
М 5.2.1	Прозрачност и отчетност на управлението	100									
П.5.2.1.1	Подобряване на процеса за провеждане на обществени консултации	50	ОПДУ, общински бюджет	Община							

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

П.5.2.1.2	Осигуряване на по-добра публичност, отчетност и информираност за работата на местната власт	50	ОПДУ, общински бюджет	Община							
М 5.2.2	Сътрудничество и подкрепа	3165									
П.5.2.2.1	Продължаване на подкрепата на МИГ Лясковец-Стражица	3000	ПРСР	МИГ "Лясковец- Стражица"							
П.5.2.2.2	Обмен на опит с чуждестранни общини и въвеждане на добри практики за местно управление и развитие	130	ОПДУ, МИГ, общински бюджет	Община, МИГ							
П.5.2.2.3	Създаване на общински фонд за подкрепа на значими обществени инициативи	35	Общински бюджет	НПО							

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

9. ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ПЛАНА

10. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И ЗА АДАПТАЦИЯ КЪМ ВЕЧЕ НАСТЪПИЛИТЕ ПРОМЕНИ

Изменението на климата е едно най-големите съвременни предизвикателства пред управлението и човечеството като цяло. От няколко години Европейският съюз се е ангажирал да се справи с изменението на климата на вътрешно и международно равнище и е поставил този ангажимент в челните места в дневния ред на ЕС, както е отразено и в европейската политика в областта на изменението на климата. В действителност, ЕС е предприел действия за ограничаване на емисиите от парникови газове във всички сфери на своята дейност в стремежа си да постигне следните цели: консумирането на по-малко замърсяваща енергия по по-ефективен начин, създаването на възможности за по-чист и по-балансиран транспорт, възлагането на по-големи екологични отговорности пред фирмите, без с това да компрометиращ тяхната конкурентоспособност, обезпечаването на екологосъобразно планиране за използването на земята и селското стопанство и създаването на условия, допринасящи за научни изследвания и иновации.

По-долу е представено резюме на методологическата рамка ЕС за борба с изменението на климата.

Реалистична рамка за дългосрочна политика

Вследствие от работата по Европейската програма по изменението на климата Европейският съюз предлага реалистична стратегия по изменението на климата, защитаваща практическите действия за предотвратяване повишаването на температурата на земната повърхност с повече от 2 °C над прединдустриалните равнища. В подкрепа на рамката са разработени следните стратегически документи.

- Стратегия относно изменението на климата: основи на стратегията
- Стратегия за изменението на климата до 2020 година и след това
- Стартиране на Европейската програма за изменението на климата

Намаляване на емисиите от парникови газове като приоритетна цел

Намаляването на парниковите газове е ключов компонент от европейските действия. ЕС е въвел механизъм за мониторинг, за да проследява редовно емисиите и поглъщането на тези газове. С оглед на постепенното намаляване на емисиите ЕС е създал и система въз основа на пазарните правила, схема за търговия с емисии от парникови газове и конкретни правила относно флуорираните парникови газове. Следните документи детайлизират целите и стъпките в намаляване на емисиите от парникови газове:

- Намаляване на парниковите газове до 2020 г.
- Емисии на парникови газове: намаляване на емисиите с 20 % или повече до 2020 г.

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

- Механизъм за мониторинг на емисиите на парникови газове
- Схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове
- Намаляване на флуорираните парникови газове

Мониторинг и адаптиране към неизбежните последствия от изменението на климата

Степента на климатичните въздействия може да бъде измерена благодарение на системата за глобален мониторинг на околната среда и сигурността (ГМООС), докато няколко европейски мерки предоставят възможност за спешна реакция. Те включват конкретно механизмът за гражданска защита на Общността и конкретни мерки, касаещи наводненията и сушите. През 2007 г. Комисията прие Зелена книга относно адаптирането към изменението на климата в Европа.

- Европейска програма за наблюдение на Земята (GMES)
- Адаптиране към изменението на климата
- Механизъм за гражданска защита
- Управление и оценка на наводненията
- Борба с обезлесяването
- Борба срещу нелегалното сечене и извозване на дървени трупи (предложение)

Протоколът от Киото и ангажиментът на ЕС в международните преговори

На международната арена ЕС има водеща роля в усилията за борбата с изменението на климата и участва активно в преговорите по тази тема. През 1998 г. ЕС подписа Протокола от Киото към Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата, който се занимава с шест парникови газа. Нещо повече, за да помогне на развиващите се страни да се изправят срещу предизвикателството на изменението на климата, ЕС прие стратегия относно изменението на климата в контекста на сътрудничеството за развитие.

- Протокол от Киото за изменението на климата;
- Прилагане на Протокола от Киото;
- Стратегия относно изменението на климата в контекста на сътрудничеството за развитие

По-малко замърсяваща, по-ефективна енергия

Тази серия от мерки също фокусира енергийния пазар повече върху устойчивостта, особено чрез данъчни мерки чрез документи, насочени към:

- Енергийна политика за Европа;
- Рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електричеството
- Устойчиво генериране на енергия от изкопаеми горива
- Демонстрация на улавянето и съхранението на CO₂

Контролиране и рационализиране на енергийното потребление благодарение на енергийната ефективност

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

ЕС стартира широкомащабни консултации на база на Зелена книга и прие план за действие за периода 2007 - 2010 г., за да направи енергийната ефективност и енергоспестяването ключови компоненти на европейската енергийна политика. Съюзът прие и конкретни мерки, в частност относно енергийната ефективност и етикетирането на енергопотребяващите продукти. Разработени са следните документи:

- Цел за енергийна ефективност за 2020 г.
- План за действие за енергийна ефективност (2007-2012)
- Зелена книга за енергийната ефективност
- Към европейски стратегически план за енергийните технологии

Да направим възобновяемата енергия истинска и достъпна алтернатива

До 2020 г. общо 20 % от потреблението на енергия в Европа трябва се задоволява от възобновяеми източници: такава е целта, която ЕС си постави през 2007 г. За постигането на тази цел съюзът прие мерки, насочени към насърчаването на възобновяемите енергийни източници и развиването на пазарите в секторите за биомаса и биогорива, наред с другите мерки. Разработени са следните документи в подкрепа на ВЕИ:

- Насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници
- Пътна карта за възобновяемите енергийни източници
- План за действие за биомасите
- Стратегия на ЕС за биогоривата

По-чист и по-добре балансиран транспорт - постигане на целите на транспортната политика

Амбициозното възобновяване на транспортната политика на ЕС чрез Бялата книга, приета през 2001 г., ще даде значителен принос към намаляването на въздействието на транспорта върху изменението на климата. Постигането на тази цел ще изисква конкретно по-добро управление на товарния транспорт и обуздаване на технологиите.

- Бяла книга: Европейска транспортна политика за 2010 г.

Установяване на баланс между сухопътния и въздушния транспорт и околната среда

ЕС прие широка гама от мерки за намаляване на въздействието на сухопътния и въздушния транспорт, включваща мерки за намаляване на нивата на замърсяващите емисии, мерки за управление на движението и данъчни мерки.

- Облагане с данък на тежкотоварни автомобили: директива „Евровинетка”
- Данъци, свързани с леките автомобили
- Авиация и изменение на климата
- Рамка за създаването на Единно европейско небе (SES)
- Единно европейско небе II

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”

“ДиДжи Консулт” ЕООД

- „Чисто небе”
- Интернализация на външните транспортни разходи

Насърчаване на транспорта по железопътните линии и водните пътища и интермодалност

За подобряване на баланса между начините за транспорт и за насърчаването на по-малко замърсяващи транспортни средства ЕС подкрепя разработването на мерки за насърчаване на железопътния, морския и водния транспорт и за обединяването на различните начини на транспорт (интермодалност).

- Бяла книга: Стратегия за съживяване на железопътната мрежа на Общността
- Насърчаване на вътрешния воден транспорт „NAIADES”
- Програма за насърчаване на корабоплаването на къси разстояния
- Стратегия за намаляване на атмосферните емисии от мореплавателни съдове
- Програма „Марко Поло II”
- Зелена карта за морската политика

Конкурентни, отговорни фирми

Фирмите са задължени да вземат под внимание и да намалят влиянието на своите дейности върху околната среда (според принципа „замърсителят плаща”). Инструментът „Отговорност за околната среда им помага за това.

- Отговорност за околната среда

Селско стопанство и планиране за използването на земята в полза на околната среда

Емисиите от парникови газове в резултат от човешката дейност могат да се намалят чрез адекватно управление на земята, което включва освен другите неща, съхранението на въглерода и насърчаването на нискоемисионните дейности. Мерките в тази посока са:

- Улавяне и съхранение на въглероден диоксид
- Тематична стратегия за защита на почвите
- Депониране на отпадъци
- Производство и етикетиране на органични продукти

Адаптирана рамка за иновации

ЕС е създал множество пакети за пряко и косвено финансово съдействие, особено в подкрепа на новаторските проекти и технологичното развитие.

- SET - План за разработване на технологии с ниски нива на въглеродни емисии
- Седма рамкова програма
- Рамкова програма за конкурентоспособност и иновации
- План за действие в полза на екологичните технологии
- Стратегически план за енергийните технологии (план SET)

“Този документ е създаден в рамките на проект “Ефективни политики в Община Стражица”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет” 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд по бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07, договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-31/07.11.2013г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Стражица и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.”